

บทที่ ๔

วิเคราะห์หลักพุทธจริยธรรมในการสั่งสอนบุตรธิดา ของพ่อและแม่ดีเด่นในจังหวัดนครสวรรค์

จากการศึกษาบทที่ผ่านมา ทำให้ทราบถึงการสั่งสอนบุตรธิดาตามหลักพุทธจริยธรรมของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นในสังคมไทย โดยการศึกษาจากประเภทและคุณสมบัติของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่น ที่กำหนดขึ้นโดยสมาคมผู้อาสาสมัครและช่วยการศึกษา และสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้แก่ หลักฆราวาสธรรม ๔ หลักทศ ๖ หลักพรหมวิหาร และหลักศีล ๕ ในบทนี้จะวิเคราะห์หลักพุทธจริยธรรมในการสั่งสอนบุตรธิดาของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นในจังหวัดนครสวรรค์ โดยจะได้ศึกษาไปตามลำดับ ดังนี้

๔.๑ การสั่งสอนบุตรธิดาของพ่อตัวอย่างในจังหวัดนครสวรรค์

๔.๒ การสั่งสอนบุตรธิดาของแม่ดีเด่นในจังหวัดนครสวรรค์

๔.๓ จริยธรรมในการสั่งสอนบุตรธิดาของพ่อและแม่ดีเด่นในจังหวัดนครสวรรค์

๔.๔ วิเคราะห์หลักพุทธจริยธรรมในการสั่งสอนบุตรธิดาของพ่อและแม่ดีเด่นในจังหวัดนครสวรรค์

๔.๕ บทสรุป

๔.๑ การสั่งสอนบุตรธิดาของพ่อตัวอย่างในจังหวัดนครสวรรค์

การเป็นพ่อที่ดีจะต้องมีคุณสมบัติมากมายที่จะทำให้บุตรคนหนึ่งเป็นคนดีของสังคมได้ ต้องใช้วิธีต่างๆ ในการพร่ำสอนให้บุตรเป็นคนดี มีศีลธรรม จริยธรรม บิดามารดาเหล่านี้จึงได้เป็นพ่อตัวอย่างแห่งชาติโดยมีหลักวิธีการสั่งสอนแบบฉบับแต่ละคนต่างกันไป แต่ทุกคนมีแนวทางในการสอนบุตรธิดาให้เป็นคนดีของสังคม ผู้วิจัยจึงได้ยกหลักวิธีการสั่งสอนของพ่อตัวอย่างแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ – ๒๕๕๗ ดังนี้

๑. พ่อตัวอย่างแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี ๒๕๔๘

๑) นายสอน เสรีรัฐ พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๔๘ อายุ ๖๕ ที่อยู่ ๘๕ หมู่ ๖
ถ.เทศบาล ๙ ต.ลาดยาว อ.ลาดยาว จ. นครสวรรค์ ๖๐๑๕๐ ภรรยา ชื่อ นางอังคณา เสรีรัฐ

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “เป็นแบบอย่างแก่บุตร ในการประกอบอาชีพยึดหลักศีล ๕ และพรหมวิหาร ๔”

๒) นายประครอง ศรีคำขลิบพ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๔๘ ที่อยู่ ๘๔/๓ หมู่ ๔ ต.พนมรอก อ.ท่าตะโก จ.นครสวรรค์ ๖๐๑๖๐ ภรรยา ชื่อ นางฉวี ศรีคำขลิบวิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “ให้ความรักความอบอุ่นทำตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติ”^๑

ดังนั้น วิธีการสั่งสอนของพ่อตัวอย่างพบว่า พ่อต้องพ่าสอนลูกให้ยึดหลักความเมตตา ให้บุตรมีศีล ในการประกอบอาชีพต่างๆ บิดาต้องทำตัวเองเป็นแบบอย่างให้บุตรยึดถือนำไปปฏิบัติตาม ในแบบของบิดาที่ดี

๒. พ่อตัวอย่างแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี ๒๕๔๙

๑) นายเลื่อน ตั้งแต่ง พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๔๙ อายุ ๗๒ ที่อยู่ ๘๑ หมู่ ๗ ต. บ้านแก่ง อ.เมือง จ.นครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “เลี้ยงลูกให้เป็นคนดี มีคุณค่าต่อตนเองและผู้อื่น”

๒) นายไสวหงษ์น้อย พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๔๙ อายุ ๖๙ ที่อยู่ ๘ หมู่ ๘ ถ.เทศบาล ๑๖ ต. ไพศาลี อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์ ๖๐๒๒๐

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “เป็นคนดี มีน้ำใจ เสียสละ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ รักสงบ เคารพประชาธิปไตย”^๒

ดังนั้น วิธีการสั่งสอนของพ่อตัวอย่าง บิดาต้องพ่าสอนให้บุตรรู้จักคุณค่าของตัวเองและผู้อื่น ให้เป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรม เคารพประชาธิปไตยเป็นหลักในการประกอบอาชีพ

๓. พ่อตัวอย่างแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี ๒๕๕๐

๑) นายวีระ จาบทอง พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๐ อายุ ๖๔ ปี ที่อยู่ ๒๓๕/๒ หมู่ ๑ ตำบลดอนคา อำเภوتاตะโก จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๑๑๐

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตร มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนร่วม ให้ความรัก สามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความขยันหมั่นเพียร ประหยัดอดออม ส่งเสริมการศึกษาเต็มความสามารถ รักษาขนบธรรมเนียม ประเพณีดีงาม กตัญญูรู้คุณบิดามารดาและผู้มีพระคุณ เป็นคนดีของสังคม”

๒) นายเก็บ ชื่นชาติ พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๐ อายุ ๗๗ ปี ที่อยู่ ๑๔ หมู่ ๓ ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

^๑สมาคมผู้อาสาสมัครและช่วยการศึกษา, วันพ่อแห่งชาติ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๘, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ประดิพัทธ์, ๒๕๔๘), หน้า ๑๖๓.

^๒สมาคมผู้อาสาสมัครและช่วยการศึกษา, วันพ่อแห่งชาติ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๙, (กรุงเทพฯ : บริษัท อำนวยเว็บพริ้นติ้ง จำกัด, ๒๕๔๙), หน้า ๑๗๓-๑๗๙.

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ“สอนลูกให้รู้จักประหยัด รู้จักกิน รู้จักใช้ ใช้เงินแบบมีเหตุผล ซื่อสัตย์ ขยันหมั่นเพียร รู้รักสามัคคี มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีธรรมะเป็นพื้นฐานในครอบครัว อยู่กันอย่างสันติสุขไม่แตกแยก เป็นพลเมืองดีของชาติ”

ดังนั้น วิธีการสั่งสอนของพ่อตัวอย่าง บิดาต้องพำสอนให้บุตรรู้จักใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง ในการดำรงชีวิตแบบประหยัดให้รู้จักใช้ รู้จักกินให้รู้จักความขยันหมั่นเพียรต่อหน้าที่การงานของตัวเอง และเป็นคนดีของสังคม

๔. พ่อตัวอย่างแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี ๒๕๕๑

๑) นายวิวัฒน์ อนิวรรคกุล พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๑ อายุ ๖๒๔/๙๒หมู่๑๐
ถ. พหลโยธิน ต.นครสวรรค์ตก อ.เมือง จ. นครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “อบรมสั่งสอนให้ลูกมีความมานะ อดทน ขยัน กตัญญู รู้หน้าที่ มีวินัย ใจสัตย์ซื่อ ถือเหตุผล”

๒) นายละมัย จินดา พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๑ อายุ ๗๘ ที่อยู่ ๙๑ หมู่ ๒
ต. บางประมง อ.โกรกพระ จ. นครสวรรค์ ๖๐๑๘๐

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “เลี้ยงดูบุตรด้วยความรัก เอาใจใส่ ส่งเสริมให้ได้รับการศึกษา มีวินัย อยู่ในศีลธรรมอันดี ประกอบอาชีพสุจริต”^๓

ดังนั้น วิธีการสั่งสอนของพ่อตัวอย่าง บิดาจะพำสอนถึงความเมตตาต่อตัวเองและผู้อื่น ให้รู้จักคุณค่าของความอดทน ขยัน รู้จักกตัญญูต่อบิดามารดา ให้เป็นคนมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ ในการศึกษาให้มาก จะได้ช่วยเหลือสังคมและประเทศชาติได้

๕. พ่อตัวอย่างแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี ๒๕๕๒

๑) นายทองดี จำนงค์ พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๒ อายุ ๗๕ ที่อยู่ ๑๕๕/๑ หมู่ ๑๗ ต. หนองกรด อ.เมืองนครสวรรค์ จ. นครสวรรค์ ๖๐๒๔๐

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “เลี้ยงบุตรธิดาให้เป็นคนดีของสังคมและประเทศชาติ โดยนำข้อคิด ๓ ประการมาปฏิบัติดังนี้ ๑.ทำดีให้ดู ๒. เป็นครูให้ลูกเห็น๓. นำจุดเด่นมาใช้ มีคุณธรรมประจำใจ”

๒) นายธรรณดร โฆสิตเมธางกูร พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๒ อายุ ๖๔ ที่อยู่ ๑๖ หมู่ ๑๐ ต.ชุมตาบง อ.ชุมตาบง จ.นครสวรรค์ ๖๐๑๕๐

^๓สมาคมผู้อาสาสมัครและช่วยการศึกษา,วันพ่อแห่งชาติ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๑,(กรุงเทพฯ :บริษัท อำนวยเว็บพริ้นติ้ง จำกัด, ๒๕๕๑), หน้า ๑๔๘-๑๕๐.

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “อบรมบุตรธิดาให้อยู่ในศีลธรรม จริยธรรม ประเพณีอันดีงาม ได้รับการศึกษา ประกอบอาชีพสุจริต ประหยัดทั้งกายบารมีมุขดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของในหลวง”^๔

ดังนั้น วิธีการสั่งสอนของพ่อตัวอย่างในการพร่ำสอนโดยยึดหลักแนวคิด บิดาต้องทำเป็นตัวอย่างในการเป็นผู้นำครอบครัวที่ดี บิดาต้องเป็นครูคนที่สองในการพร่ำสอนให้บุตรเป็นคนดีของบิดามารดา จะต้องนำจุดเด่นของบุตรมาใช้ในการพร่ำสอนให้เห็นคุณค่าของตัวเอง

๖. พ่อตัวอย่างแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี ๒๕๕๓

๑) นายประเทือง จันทรสมบัติ พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๓ อายุ ๙๗ ที่อยู่ ๓๘ หมู่ ๖ ถนนสุขาภิบาล ๑ ต. โกรกพระ อ.โกรกพระ จ.นครสวรรค์ ๖๐๑๗๐

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “แนะนำให้ลูกเป็นบัณฑิต ดีกว่าเป็นพหุสูต สอนให้ลูกถือปฏิบัติศีลห้าโดยเคร่งครัด”

๒) นายแก้ว ปัญหา พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๓ อายุ ๗๔ ที่อยู่ ๒๙ ถนนห้านัย ต. ตาคลี อ.ตาคลี จ. นครสวรรค์ ๖๐๑๔๐

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูกเห็นและปฏิบัติตาม รู้จักคุณค่าของความเป็นคนดี กตัญญู ขยันซื่อสัตย์”^๕

ดังนั้น วิธีการสั่งสอนของพ่อตัวอย่าง เน้นให้เห็นถึงการพร่ำสอนบุตรให้เป็นคนดีของสังคม ให้รู้จักความอดทนต่อหน้าที่การงาน การเรียนการศึกษาทั้งหลายทางธรรมและทางโลก บิดายังต้องทำตัวเองให้เป็นแบบอย่างให้บุตรเห็นว่าการเป็นบิดาจะต้องมีหลักธรรมอะไรจึงได้เป็นบิดาที่ดีของบุตรได้

๗. พ่อตัวอย่างแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี ๒๕๕๔

๑) ร้อยตำรวจตรีมนัส ศรีมาก พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๔ อายุ ๗๗ ที่อยู่ ๙๖๙/๑ หมู่ ๙ ซ.สวรรค์วิถี ๔๔ ถ. สวรรค์วิถี ต.นครสวรรค์ตก อ.เมืองนครสวรรค์ จ. นครสวรรค์

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “อบรมสั่งสอนบุตรตั้งแต่เยาว์ชน เป็นคนดีของสังคมมีจิตใจโอบอ้อมอารีให้การศึกษาเต็มความสามารถ”

๒) นายระเด่น พานทอง พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๔ อายุ ๗๘ ที่อยู่ ๒๒๘/๑๔ ซ.แสงประชา ถ.แสงราษฎร์ใต้ ต.ชุมแสง อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์

^๔สมาคมผู้อาสาสมัครและช่วยการศึกษา, วันพ่อแห่งชาติ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๒, (กรุงเทพฯ : บริษัท อำนวยเว็บพริ้นติ้ง จำกัด, ๒๕๕๒), หน้า ๑๗๙.

^๕สมาคมผู้อาสาสมัครและช่วยการศึกษา, วันพ่อแห่งชาติ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓, (กรุงเทพฯ : บริษัท อำนวยเว็บพริ้นติ้ง จำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๑๖๖.

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “สอนบุตรให้ตั้งใจเรียนข้อสัจสุจริต ยุติธรรม รู้จักการใช้เงิน ขยัน รับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง”^๖

ดังนั้น วิธีการสั่งสอนของพ่อตัวอย่าง บิดาสอนบุตรตั้งแต่ยังเยาว์วัย ให้รู้จักการเรียนรู้สิ่งใหม่รอบตัว สอนให้มีจิตใจดีงามทั้งทางกาย วาจา และจิตใจต่อครอบครัวและผู้อื่น ให้รู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ ให้มีคุณธรรมจริยธรรมทั้งกายและจิตใจ

๘. พ่อตัวอย่างแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี ๒๕๕๕

๑) นายอดิสร ทองอ่อน พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๕ อายุ ๕๘ ปี ที่อยู่ ๖๔/๑ หมู่ ๒ ตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “ต้องใช้ใจเลี้ยงลูก อย่าใช้เงินเลี้ยงลูก เลี้ยงลูกให้เป็นคนขยัน เก่ง ดี มีหน้าที่รับผิดชอบในครอบครัว ให้การศึกษาตามที่ถูกต้องการ เป็นคนดีมีศีลธรรม กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ”

๒) นายภูมิใจ สกลวิทยานนท์ พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๕ อายุ ๖๕ ปี ที่อยู่ ๑๕ หมู่ ๑ ถนนประชาอุทิศ ตำบลช่องแค อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๒๑๐

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “อบรมให้บุตรธิดาทุกคนเป็นคนดี มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ให้ความรักความอบอุ่นแก่บุตรธิดาอาศัยหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา”^๗

ดังนั้น วิธีการสั่งสอนของพ่อตัวอย่าง แสดงให้เห็นถึงความเมตตาของบิดาที่มีต่อบุตร ใช้หลักพรหมวิหาร ในการพ่าสอนบุตรให้เป็นคนดีมีศีลธรรมจริยธรรมให้รู้จักมีระเบียบวินัย ในการประพฤติไปในทางที่ดีต่อสังคม

๙. พ่อตัวอย่างแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี ๒๕๕๖

๑) นายประทีป กันหา พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๖ อายุ ๖๗ ปี ที่อยู่ ๑๑๘ หมู่ ๑ ตำบลหัววง อำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๒๓๐

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “สอนลูกให้เป็นคนดี ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน รับผิดชอบหน้าที่ ช่วยเหลืองานของพ่อแม่ รักครอบครัว พึ่งพาตนเองได้”^๘

^๖ สมาคมผู้อาสาสมัครและช่วยการศึกษา, วันพ่อแห่งชาติ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔, (กรุงเทพฯ : บริษัท ด่านสุทธาการพิมพ์จำกัด, ๒๕๕๔), หน้า ๑๗๓.

^๗ สมาคมผู้อาสาสมัครและช่วยการศึกษา, วันพ่อแห่งชาติ ปี ๒๕๕๕, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทด่านสุทธาการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๕), หน้า ๑๗๔.

^๘ สมาคมผู้อาสาสมัครและช่วยการศึกษา, วันพ่อแห่งชาติ ปี ๒๕๕๖, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทพาณิชพระนคร จำกัด, ๒๕๕๖), หน้า ๑๕๗.

๒) นายประคอง ภูระยา พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๖ อายุ ๗๒ ปี ที่อยู่ ๒๖๐/๓ หมู่ ๕ ตำบลพยุหะ อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๑๓๐

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “เฝ้ามองความรู้ อดทน เป็นคนดีของสังคม ไม่เบียดเบียนผู้อื่น”^๙

ดังนั้น วิธีการสั่งสอนของพ่อตัวอย่างทำให้รู้คุณค่าของความเป็นบิดาจะต้องมีอดทนต่อสิ่งต่างๆ ทั้งหลายที่เข้ามาทางกายและจิตใจ ต้องมีความอดทนในการพร่ำสอนให้บุตรรู้จักความเมตตา ให้เป็นคนมีระเบียบวินัยในตัวเองและต่อสังคม

๑๐. พ่อตัวอย่างแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี ๒๕๕๗

๑) นายบุญนำ ศรีตะลหุทัย พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๗ อายุ ๕๘ ปี ที่อยู่ ๒๖๔ หมู่ ๗ ซอย ๒ ถนนสุขาภิบาล ๑ ตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๑๕๐

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “การเห็นแบบอย่างที่ดีอยู่ตลอดเวลาของพ่อแม่ จะสามารถซึมซับให้บุตรปฏิบัติตามแบบอย่างที่ดีได้”

๒) นายบุญส่ง เฟ่งผล พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๗ อายุ ๕๙ ปี ที่อยู่ ๓๕๖/๖๑ ถนนสวรรควิถี ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ในการดำเนินชีวิต เน้นความสำคัญการศึกษา ประกอบอาชีพสุจริต รักษาสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์”^{๑๐}

ดังนั้น วิธีการสั่งสอนของพ่อตัวอย่าง คำว่าบิดาเป็นคำที่ยิ่งใหญ่มากสำหรับบุตรธิดาต้องเป็นต้นแบบของการทำความดีให้บุตร เห็นสิ่งประพฤติปฏิบัติ นำไปประพฤติปฏิบัติในแบบฉบับของบิดายังพร่ำสอนสิ่งดีให้กับบุตร นำไปปฏิบัติในการเล่าเรียน สอนให้รู้จักอดทนต่อหน้าที่การงานๆ ให้รู้จักความอดทน ประหยัด เป็นต้น

สรุปได้ว่า วิธีการสั่งสอนของพ่อตัวอย่างส่วนใหญ่ มี ๕ ประการ คือ ๑. เน้นเลี้ยงบุตรให้เป็นคนดีมีคุณค่าต่อตนเองและสังคม ๒. ส่งเสริมการศึกษาแก่บุตรธิดา ๓. เน้นเป็นแบบอย่างในการประกอบอาชีพสุจริต ๔. ให้ยึดหลักศีล ๕ และ ๕. บิดามารดาต้องยึดหลักพรหมวิหาร นอกจากนี้ ยังมีวิธีการสอนแบบปลีกย่อยได้อีก ๗ ประการ คือ ๑) สอนบุตรธิดาตั้งแต่เด็ก ๒) เลี้ยงดูด้วยความเอาใจใส่ ๓) ไม่เลี้ยงด้วยเงิน ๔) ให้ลูกเป็นคนกตัญญูกตเวที ๕) ให้ช่วยเหลืองานพ่อแม่และครอบครัว ๖) ให้ประหยัดอดออม ๗) ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๔.๒ การสั่งสอนบุตรธิดาของแม่ดีเด่นในจังหวัดนครสวรรค์

^๙ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๖.

^{๑๐} สมาคมผู้อาสาสมัครและช่วยการศึกษา, วันพ่อแห่งชาติ ปี ๒๕๕๗, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทพณิชยพระนคร จำกัด, ๒๕๕๗), หน้า ๑๘๑.

การเป็นแม่ดีเด่นแห่งชาติจะต้องมีคุณสมบัติ ๕ ประการ คือ แม่ผู้เป็นเกษตรกร แม่ผู้เสียสละ แม่ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม แม่ผู้มีความมานะอดทนขยันหมั่นเพียร แม่ผู้ทำประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ จังหวัดนครสวรรค์เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีบุคคลตัวอย่างในการทำคุณประโยชน์ให้กับสังคมและประเทศชาติ ผู้วิจัยได้สืบค้นหาจากเอกสารต่างๆ ที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ของแม่ดีเด่น ตั้งแต่ประจำปี ๒๕๔๘ – ๒๕๕๗ เป็นการสืบค้นหาหลักวิธีการสั่งสอนของแม่ดีเด่น ดังต่อไปนี้

๑.แม่ดีเด่นแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี ๒๕๔๘

๑) นางพรทิพย์ แป้นกาหลง แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๔๘ ประเภท แม่ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม คู่สมรส นายสมาน แป้นกาหลง ระดับการศึกษา ปริญญาตรี ที่อยู่ ๗๖/๑ หมู่ ๒ ตำบลท่าจั่ว อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๑๘๐ มีอาชีพค้าขาย และมีจำนวนบุตร ๙ คน

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา “ต้องเป็นแม่ที่ดีในการดูแลเอาใจใส่ครอบครัว พร้อมสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดี รู้จักช่วยเหลือสังคมและท้องถิ่น เมื่อมีโอกาสสนับสนุนให้บุตรได้รับการศึกษา มีอาชีพการงานที่มั่นคง”^{๑๑}

๒) นางเนย์พงษ์ประเสริฐ แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๔๘ ประเภท แม่ผู้มีความมานะอดทนขยันหมั่นเพียร คู่สมรส นายดำรงพงษ์ประเสริฐ ระดับการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ ๔ ที่อยู่ ๒๐ หมู่ ๙ ตำบลเนินมะกอก อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๑๓๐ มีอาชีพทำนา จำนวนบุตร ๙ คน

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา “ต้องเป็นแม่ที่เอาใจใส่อบรมเลี้ยงดูบุตรทั้ง ๙ คน ด้วยความรักใคร่ เอาใจใส่ ให้กำลังใจบุตรทุกคน ให้ยึดมั่นในหลักธรรม บำเพ็ญตนเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์สุจริต เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความกตัญญูกตเวทิต์ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน”^{๑๒}

ดังนั้นวิธีการสั่งสอนบุตรธิดาของแม่ดีเด่นแห่งชาติ คือ มารดาจะต้องมีคุณสมบัติทางหลักธรรม มีวินัยกับตัวเองในการสั่งสอนบุตรให้มีความซื่อสัตย์สุจริต ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อสังคม ให้มีความกตัญญูกตเวทิต์ สอนให้บุตรมีความตั้งใจศึกษาเล่าเรียนทั้งทางธรรมและทางโลก

๒.แม่ดีเด่นแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี ๒๕๔๙

นางยุวะณี เสมาทอง แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๔๙ ประเภท แม่ผู้มีความมานะอดทน ขยันหมั่นเพียร คู่สมรส นายเสงี่ยม เผือกจีน ระดับการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ ๒ มีอาชีพค้าขาย จำนวนบุตร ๙ คน

^{๑๑} สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, วันแม่แห่งชาติ ปี ๒๕๔๘, (กรุงเทพมหานคร: สมชายการพิมพ์, ๒๕๔๘), หน้า ๔๐๐.

^{๑๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๐๑.

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “คำว่าแม่จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูก ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกหลาน”^{๑๓}

๓. แม่ดีเด่นแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี ๒๕๕๐

๑) นางชิงงี้ แซ่ลื้อ แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๐ ประเภท แม่ผู้มีความมานะอดทน ขยันหมั่นเพียร คู่สมรส นายกวงเอี้ยแซ่โจ้ว ที่อยู่ ๕๖ ถนนอาร์กซ์ ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐ มีอาชีพ แม่บ้าน จำนวนบุตร ๑๔ คน

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “ทำหน้าที่แม่ที่ดีของลูก โดยได้เลี้ยงดูอบรมสั่งสอนบุตรธิดา ให้มีความขยันขันแข็ง อดทน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักช่วยเหลือตนเองและครอบครัว รู้จักหน้าที่และสอนให้ลูกทุกคนประพฤติตนเป็นคนดี มีน้ำใจ มีความซื่อสัตย์สุจริต และพยายามส่งเสริมสนับสนุนลูกทุกคน ให้ได้รับการศึกษาที่ดีที่สุด”^{๑๔}

๒) นางลัดดา ปรินาจารย์แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๐ ประเภทแม่ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ที่อยู่ ๖๗๙/๑ หมู่ ๖ ตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๑๕๐ อาชีพ ข้าราชการบำนาญ จำนวนบุตร ๓ คน

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “ได้เลี้ยงดูบุตรทุกคนด้วยความวิริยะอุตสาหะเพียงลำพัง เนื่องจากสามีเสียชีวิต โดยอบรมบุตรให้พึ่งตนเองได้ มีความขยันหมั่นเพียร รู้จักประหยัดอดออม และตั้งใจศึกษาหาความรู้ โดยได้เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตน จนทำให้บุตรประสบความสำเร็จในชีวิต”^{๑๕}

ดังนั้น วิธีการสั่งสอนบุตรธิดาของแม่ดีเด่น คือมุ่งเน้นให้ลูกมีความอดทน มีวิริยะอุตสาหะเพื่อให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทางสังคม ให้เป็นคนพยายามทำหน้าที่ของลูกให้ดีที่สุด สอนให้มีน้ำใจกับเพื่อนร่วมงานและบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

๔. แม่ดีเด่นแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี ๒๕๕๑

๑) นางบาหยัน มาลัย แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๑ ประเภท แม่ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม คู่สมรส นายประยงค์ มาลัย ที่อยู่ ๙๗/๔ หมู่ ๒ ตำบลวังน้ำลาด อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๒๒๐ อาชีพ ข้าราชการบำนาญ จำนวนบุตร ๒ คน

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “สอนลูกให้ทำความดี ตามคติที่ว่า “คนเราเมื่อได้ทำความดีต้องทำให้ดีที่สุด” เพราะความดีย่อมทำให้เราเกิดความรู้สึกลึกซึ้งภาคภูมิใจ และเป็นพลังในการสร้าง ความดีให้กับสังคม เพื่อมวลมนุษยชาติได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข”^{๑๖}

^{๑๓} สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, วันแม่แห่งชาติ ปี ๒๕๔๙, (กรุงเทพมหานคร: สมชายการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๖๑๓.

^{๑๔} สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, วันแม่แห่งชาติ ปี ๒๕๕๐, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๐), หน้า ๒๕๓.

^{๑๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕๔.

๒) นางบุญนิยม ตั้งแต่ง แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๑ ประเภท แม่ผู้มีความมานะอดทนขยันหมั่นเพียร คู่สมรส นายสนั่น ตั้งแต่ง ที่อยู่ ๓๐ หมู่ ๔ ตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมือง นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐ อาชีพ ค้าขาย จำนวนบุตร ๔ คน

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “พ่าสอนให้ลูกเป็นผู้รู้จักทำคุณประโยชน์ต่อผู้ยากไร้ ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า มีรายได้หาเลี้ยงตนเอง ไม่เป็นภาระสังคมต่อไป”^{๑๗}

ดังนั้น วิธีการสั่งสอนบุตรธิดาของแม่ดีเด่นสอนให้เห็นว่า คือคำว่า มารดาจะต้องมีความอดทนต่อการพ่าสอนให้ลูกเป็นคนดี มีความเข้าใจต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน จะต้องมีความอดทนต่อการเรียน ให้รู้จักคำว่าครอบครัว ช่วยเหลือบิดามารดา พ่าสอนให้มักตัญญูทวดเฒ่าที่ต่อผู้มีพระคุณ

๕. แม่ดีเด่นแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี ๒๕๕๒

๑) นางวลัยรัตน์ เต็บศิริ แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๒ ประเภท แม่ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม คู่สมรส นายภักดี เต็บศิริ ที่อยู่ ๙๐๙ หมู่ ๑๐ ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐ อาชีพ ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวนบุตร ๒ คน

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “ให้ความรักความอบอุ่นแก่บุตรอย่างใกล้ชิด อบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี ขยันหมั่นเพียรมีความรับผิดชอบ ประหยัด อดออม มีความเมตตากรุณา กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและหน้าที่ ช่วยเหลือผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส สนับสนุนและส่งเสริมให้บุตรได้รับการศึกษาสูงที่ดี และสอนให้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม”^{๑๘}

๖. แม่ดีเด่นแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี ๒๕๕๓

๑) นางมรกต บัวมะกุล แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๓ ประเภท แม่ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม คู่สมรส นายวิรัตน์ บัวมะกุล ที่อยู่ ๑๔๓ หมู่ ๔ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๑๑๐ อาชีพ ประกอบกิจการโรงสีไฟยังงิ้ว จำนวนบุตร ๒ คน (อุปการะบุตรหญิง ๑ คน)

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูก ให้ลูกทุกคนมีความสุขสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีคุณธรรมนำชีวิต สอนให้บุตรมีความกตัญญูทวดเฒ่าที่ เชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา ให้อุทิศตนบำเพ็ญประโยชน์แก่ส่วนรวม”^{๑๙}

^{๑๖} สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, แม่แห่งชาติ ปี ๒๕๕๑, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๑), หน้า ๒๕๑.

^{๑๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕๒.

^{๑๘} สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, วันแม่แห่งชาติ ปี ๒๕๕๒, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๒), หน้า ๒๕๓.

^{๑๙} สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, วันแม่แห่งชาติ ปี ๒๕๕๓, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๓), หน้า ๒๘๐.

๒) นางณัฐยาวิที ประโยชน์กุลนันท์ แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๓ ประเภท แม่ผู้มีความมานะอดทนขยันหมั่นเพียร คู่สมรส นายทรงศักดิ์ ประโยชน์กุลนันท์ ที่อยู่ ๓๐๒/๘ หมู่ ๔ ถนนสวรรควิถี ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐ อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว จำนวนบุตร ๓ คน

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “สั่งสอนอบรมบุตร ให้รู้จักเสียสละขยัน ซื่อสัตย์ กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ สนับสนุนให้บุตรทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ส่งเสริมให้บุตรทุกคนได้รับการศึกษา มีอาชีพที่ดี ไม่ต้องเป็นภาระของสังคม เป็นต้น”^{๒๐}

ดังนั้น วิธีการสั่งสอนบุตรธิดาของแม่ดีเด่น คือมารดาจะต้องมีหลักการสอนให้เห็นถึงหลักคุณธรรมจริยธรรมของคำว่า มารดา และหน้าที่ของคนเป็นมารดา จะต้องให้บุตรธิดารู้จักความเสียสละ ซื่อสัตย์ กตัญญูต่อผู้พระคุณ ให้รู้จักอุทิศตนบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมและประเทศชาติ

๗. แม่ดีเด่นแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี ๒๕๕๔

๑) นางเมือง วัฒนสุข แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๔ ประเภทแม่ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม คู่สมรส นายหลี วัฒนสุข การศึกษา ประถมศึกษาปีที่ ๔ ที่อยู่ ๒๙/๒ หมู่ ๔ ตำบลสำโรงชัย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๒๒๐ อาชีพ ทำนา จำนวนบุตร ๘ คน

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “อบรมสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดี มีความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซื่อสัตย์สุจริต จงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ อยู่ในศีลธรรมอันดี ส่งเสียให้บุตรทุกคนได้รับการศึกษา มีอาชีพที่ดี นางเมืองได้ช่วยเหลือบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมในท้องถิ่น ทั้งด้านกำลังความคิด และกำลังทรัพย์ตลอดทั้งกำลังกาย เพื่อให้ลูกทุกคนมีความก้าวหน้าทัดเทียมกับผู้อื่นจนเป็นที่รัก เป็นที่เชิดหน้าชูตาของคนในสังคม”^{๒๑}

๒) นางพรทิพย์ บัวมะกุล แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๔ ประเภท แม่ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม คู่สมรส นายชวลิต บัวมะกุล การศึกษา ประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่อยู่ ๑๐ หมู่ ๙ ถนนบัวหลวง ตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๑๑๐ อาชีพ ธุรกิจโรงสีข้าว จำนวนบุตร ๓ คน

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “ครองตนโดยใช้หลักพระพุทธศาสนา มีคุณธรรม เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม โดยอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความรักความอบอุ่น สอนให้มีวินัย ช่วยเหลือสังคม รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น อีกทั้งรู้จักช่วยแก้ไข้ปัญหาและเป็นที่กำลังใจให้แก่บุตรทุกคน”^{๒๒}

^{๒๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๗๙.

^{๒๑} สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, วันแม่แห่งชาติ ปี ๒๕๕๔, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๔), หน้า ๒๕๖.

^{๒๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕๕.

ดังนั้น วิธีการสั่งสอนบุตรธิดาของแม่ดีเด่น คือมีหลักสำคัญของการสั่งสอนส่วนใหญ่จะนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาพร่ำสอนให้รู้จักคุณธรรมจริยธรรมของความเป็นมารดาและหน้าที่ของบุตร ว่าจะต้องปฏิบัติตนเองอย่างไร ถึงจะเป็นบุตรที่ดีของมารดาได้

๘. แม่ดีเด่นแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี ๒๕๕๕

๑) นางเกี้ยว คงเถื่อน แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๕ ประเภท แม่ผู้เป็นเกษตรกร คู่สมรส นายเหนียว คงเถื่อน ไม่ได้รับการศึกษา ที่อยู่ ๘ ตำบลโคกเตื่อ อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๒๒๐ อาชีพ เกษตรกร จำนวนบุตร ๘ คน

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “ประพฤติตนเป็นคนดี มีจิตใจโอบอ้อมอารี ถือศีลฟังธรรมมิได้ขาด อบรมบุตรให้เป็นคนดี มีเมตตากรุณา มีคุณธรรม ให้บุตรรู้จักอุทิศตนเสียสละทั้งกำลังกายและกำลังทรัพย์ เพื่อผู้อื่นและสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ ทั้งในด้านศาสนา สาธารณประโยชน์ สาธารณูปโภค การศึกษา การกุศล และผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนและสังคมให้เจริญก้าวหน้าต่อไป”^{๒๓}

๒) นางทวิ คุณประสาธ แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๕ ประเภท แม่ผู้มีความมานะอดทนขยันหมั่นเพียร คู่สมรส นายกิมเฮง คุณประสาธ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ที่อยู่ ๖๕ ถนนเจ้าเงาะ ตำบลตาคลี อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๑๔๐ อาชีพ ค้าขายพืชไร่ จำนวนบุตร ๗ คน

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “เป็นต้นแบบของสถาบันครอบครัวที่อบอุ่น สอนให้ลูกรู้จักเสียสละ เพื่อสังคมส่วนรวม ให้ลูกเข้าร่วมงานและกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนและหมู่บ้านเสมอ สอนให้ลูก ๆ มีความอดทนอดกลั้นต่ออุปสรรคต่าง ๆ ส่งเสริมให้ลูกทุกคนได้รับการศึกษาสูง ๆ เพื่อประกอบอาชีพที่ดี เป็นที่พึ่งตนเองได้”^{๒๔}

ดังนั้น วิธีการสั่งสอนบุตรธิดาของแม่ดีเด่นคือ บิดาต้องใช้จริยธรรมในการพร่ำสอนให้ลูกเป็นคนอดทน เสียสละ ต่อหน้าที่การเรียน การงานให้อยู่ในศีลธรรมคุณธรรม ทำอาชีพสุจริต ช่วยเหลือบุคคลผู้ตกทุกข์ได้ บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

๙. แม่ดีเด่นแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี ๒๕๕๖

๑) นางเฉลียว สุชาติวุฒิ แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๖ ประเภท แม่ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม คู่สมรส นายพีระศักดิ์ สุชาติวุฒิ การศึกษาปริญญาตรี ที่อยู่ ๕๖ ถนนสุวรรณสังข์ ตำบลตาคลี อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๑๔๐ อาชีพ ข้าราชการบำนาญ จำนวนบุตร ๒ คน

^{๒๓} สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, วันแม่แห่งชาติ ปี ๒๕๕๕, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๕), หน้า ๒๗๔.

^{๒๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๗๓.

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “สอนให้ลูกใช้ชีวิตอย่างประหยัดตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม มีน้ำใจ มีความขยันอดทน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย เสียสละช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่นอยู่เสมอ”^{๒๕}

๒) นางเฮี่ยม จิตรทรัพย์ แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๖ ประเภท เกษตรกร คู่สมรส นายเทียน จิตรทรัพย์ (ถึงแก่กรรม) ไม่ได้รับการศึกษา ที่อยู่ ๗๔ หมู่ ๑ ตำบลไพศาล อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๒๒๐ อาชีพ เกษตรกร จำนวนบุตร ๙ คน

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “พยายามพาสอนลูกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม เสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อคนในสังคมและชุมชน สอนให้ลูกมีความเพียรพยายามและขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพ ให้ใช้จ่ายตามกำลังทรัพย์ด้วยความรอบคอบ ไม่ฟุ่มเฟือย ใช้ชีวิตแบบพอเพียง มีเงินให้ใช้จ่ายเมื่อจำเป็น”^{๒๖}

ดังนั้น วิธีการสั่งสอนบุตรธิดาของแม่ดีเด่นจะเน้นให้บุตรธิดาในความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ขยันทำงาน ใช้ชีวิตแบบพอเพียง ตามหลักเศรษฐกิจของพ่อหลวง มีน้อยใช้น้อย มีมากใช้น้อย ให้เป็นคนมีน้ำใจ ประหยัดซื่อสัตย์ มีวินัยต่อตัวเอง และสังคม

๑๐.แม่ดีเด่นแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี ๒๕๕๗

๑) นางอมรรัตน์ มีแดง แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๗ ประเภท แม่ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม คู่สมรส นายชัยโรจน์ มีแดง การศึกษาระดับอาชีวศึกษา ที่อยู่ ๓๑๐ ถนนโกสีย์ใต้ หมู่ที่ ๙ ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐ อาชีพ รับราชการ จำนวนบุตร ๒ คน

วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “เป็นแบบอย่างที่ดีในการอบรมดูแลสั่งสอนบุตรทั้งสองให้เป็นคนดีของบิดามารดาของสังคม มีความขยันหมั่นเพียรประกอบอาชีพ และสามารถช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้”^{๒๗}

๒) นางอิม แซ่เล่า แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๗ ประเภท แม่ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม คู่สมรส นายหลีหวย แซ่ฉั่ว การศึกษาประถมศึกษาปีที่ ๒ ที่อยู่ ๑๕/๕ ถนนสวรรค์วิถี ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐ อาชีพ แม่บ้าน จำนวนบุตร ๗ คน^{๒๘}

^{๒๕} สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, วันแม่แห่งชาติ ปี ๒๕๕๖, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๖), หน้า ๒๗๕.

^{๒๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๗๖.

^{๒๗} สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, วันแม่แห่งชาติ ปี ๒๕๕๗, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๗), หน้า ๒๖๒.

^{๒๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๖๓.

ดังนั้น วิธีการสั่งสอนบุตรธิดาของแม่ดีเด่นในการสั่งสอนบุตรโดยใช้หลักความเมตตาในการพร่ำสอนให้บุตรเป็นคนดี มีศีลมีธรรม ตั้งใจเรียน ให้ขยันหมั่นเพียรในการทำหน้าที่การงาน ให้มีความอดทนต่ออุปสรรคที่เข้ามาทางด้านอารมณ์ ทั้งจิตใจ และทางกาย

สรุปได้ว่าหลักวิธีการสั่งสอนบุตรธิดาของแม่ดีเด่นแห่งชาติส่วนใหญ่ มี ๘ ประการ ได้แก่ ๑.ให้เป็นคนที่เสียสละเพื่อครอบครัวและสังคม ๒.ให้เป็นคนขยันทำงานและการศึกษา ๓.ยึดหลักศีล ๕ ๔.ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ๕.ยึดหลักพรหมวิหาร ๖.ให้เป็นคนมีเมตตาต่อตนเองและคนอื่น ๗.ให้ช่วยเหลือตนเองและครอบครัว และ ๘.เป็นคนโอบอ้อมอารีต่อตนเองและผู้อื่น

๔.๓ จริยธรรมในการสั่งสอนบุตรธิดาของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นในจังหวัดนครสวรรค์

จากการรวบรวมประวัติของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นในจังหวัดนครสวรรค์ ทำให้ทราบวิธีการสั่งสอนบุตรธิดาของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นคือ วิธีการเลี้ยงบุตรของบิดามารดานั้นห้ามไม่ให้ทำ ความชั่วแนะนำบุตรให้กระทำความดี ให้ศึกษาวิชาการต่างๆ เพื่อเป็นทุนสำหรับเอาไปใช้เป็นเครื่องมือทำมาหากินเมื่อเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ พอจบการศึกษาแล้วก็หางานการให้ทำ เพื่อจะได้สร้างเนื้อสร้างตัวต่อไป เพื่อที่จะมีงานทำเป็นหลักฐานแล้ว บิดามารดาก็สบายใจ นั่งดูด้วยความอิจฉาว่าลูกสามารถตั้งตัวได้ แต่ถ้าเกิดขัดข้องมีอะไรติดขัดก็ทนอยู่ไม่ได้ อีก ต้องเข้าไปช่วยเหลือเงินจุนตามฐานะ เพราะใจของบิดามารดานั้นมีแต่ความเมตตาปรานี มีแต่ความหวังดีต่อบุตรอยู่ตลอดเวลา ไม่มีบิดามารดาคนใดที่จะหวังร้ายต่อลูก ไม่มีบิดามารดาคนใดที่จะทำให้บุตรตกต่ำ มีแต่ต้องการให้ลูกของตนเองได้ประสบความสำเร็จ ความก้าวหน้าทั้งในชีวิตครอบครัว และชีวิตการงาน^{๒๙}

๔.๓.๑ วิธีการสั่งสอนของพ่อตัวอย่าง

บิดาเป็นผู้มีพระคุณยิ่งใหญ่ของบุตรบิดาเป็นผู้บังเกิดเกล้าของบุตรบิดาเป็นครูผู้ใหญ่อบรมสั่งสอน และเป็นแบบอย่างที่ดีของบุตรบิดาเป็นผู้นำชีวิตเพื่อให้ลูกอยู่ดี มีสุข มีอนาคตที่ดีเพื่อให้บุตรเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าต่อสังคม ต่อชาติบ้านเมือง บิดาเป็นครู เคียงคู่กับมารดาที่ให้การเรียนรู้ ครูคนแรกของบุตร เป็นแบบอย่างที่ถูกจะเรียนรู้และเรียนแบบทั้งบุคลิกนิสัยใจคอ และความประพฤติ ทั้งนี้เพราะบิดามารดา เป็นผู้อยู่ใกล้ชิดบุตรมากที่สุด บิดามารดาทุกคนรัก ห่วงหวั่นบุตรและปรารถนาที่จะให้บุตรของตนเป็นคนดี จึงจำเป็นอย่างยั้งที่จะต้องกระทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีอย่างถูกต้อง ถูกวิธีเช่นคนดีทั่วไปนอกจากจะเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตรแล้ว บิดาจะต้องให้การอบรมสั่งสอน ส่งเสริมให้บุตรมีการศึกษาเพื่อให้บุตรมีความรู้ มีประสบการณ์ สอนให้บุตรรู้ว่สิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี สิ่งใดควรทำ ไม่ควรทำ

^{๒๙} สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, วันแม่แห่งชาติ ปี ๒๕๕๙, (กรุงเทพมหานคร:บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๙), หน้า ๓๓๕-๓๓๖.

โดยอบรมสั่งสอนให้บุตรเป็นคนดี มีความรู้ มีความสามารถ มีคุณธรรม มีศีลธรรม มีจริยธรรม มีความเมตตากรุณา เป็นผู้ให้ เป็นผู้เสียสละ กระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ต่อสังคม ต่อประเทศชาติ ให้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ มีคุณค่าต่อบุคคลทั่วไป แม้จะไม่ร่ำรวยทรัพย์สินเงินทอง ก็ขอให้บุตรร่ายคุณธรรม ความดีงาม ทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคม ประเทศชาติ ก็นับว่าเป็นการเพียงพอแล้ว ถ้าลูกอยู่ในศีลในธรรม ยึดมั่นในคุณธรรม มีจริยธรรมอันดีงามนำเอาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ทำจิตใจให้สุขสงบ บุตรก็จะมีความสุขอย่างแท้จริง^{๓๐} พ่อที่จะสรุปเป็นตารางวิธีการสั่งสอนบุตรของพ่อตัวอย่าง ดังนี้

ตารางที่ ๔.๓.๑ วิธีการสั่งสอนบุตรธิดาของพ่อตัวอย่าง

พ.ศ.	ชื่อ-นามสกุล	วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา
๒๕๕๓	๑. นายประเทือง จันทร์สมบัติ	แนะนำให้ลูกเป็นบัณฑิต ดีกว่าเป็นพหูสูต สอนให้ลูกถือปฏิบัติศีลห้าโดยเคร่งครัด
	๒. นายแก้ว ปัญหา	ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูกเห็นและปฏิบัติตาม รู้จักคุณค่าของความเป็นคนดี กตัญญู ขยัน ซื่อสัตย์
๒๕๕๔	๑. ร้อยตำรวจตรีมนัส ศรีมาก	อบรมสั่งสอนบุตรตั้งแต่เยาวชน เป็นคนดีของสังคม มีจิตใจโอบอ้อมอารีให้การศึกษาเต็มความสามารถ
	๒. นายระเด่น พานทอง	สอนบุตรให้ตั้งใจเรียนซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม รู้จัดการใช้เงิน ขยัน รับผิดชอบ หน้าที่ของตนเอง
๒๕๕๕	๑. นายอดิสร ทองอ่อน	อบรมสั่งสอนลูกให้เป็นคนขยัน มีการศึกษาสูง เป็นคนดี มีความกตัญญู
	๒. นายภูมิใจ สกลวิทนนท์	อบรมให้บุตรธิดา เป็นคนดีมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย อาศัยหลักพรหมวิหาร๔

พ.ศ.	ชื่อ-นามสกุล	วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา
๒๕๕๖	๑. นายประทีป กันหา	สอนลูกให้เป็นคนดี ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน รับผิดชอบ ต่อหน้าที่ ช่วยเหลืองานของพ่อแม่ รักครอบครัว พึ่งพาตนเองได้

^{๓๐} สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, วันแม่แห่งชาติ ปี ๒๕๕๑, (กรุงเทพมหานคร:บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๑), หน้า ๓๑๓.

	๒. นายประคอง ภูระย้า	เฝ้าหาความรู้ อดทน เป็นคนดีของสังคม ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
๒๕๕๗	๑. นายบุญนำ ศรีตะลหุทัย	การเห็นแบบอย่างที่ดีอยู่ตลอดเวลาของพ่อแม่ จะสามารถซึมซับให้บุตรปฏิบัติตามแบบอย่างที่ดีได้
	๒. นายบุญส่ง เพ่งผล	ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ในการดำเนินชีวิต เน้นความสำคัญ การศึกษา ประกอบอาชีพสุจริต รักษาสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

สรุปจากตารางที่ ๔.๓.๑ วิธีการสอนบุตรธิดาของพ่อตัวอย่างแห่งชาติ ซึ่งได้รูปแบบการสั่งสอนบุตรธิดาของพ่อตัวอย่าง คือ

- (๑) พ่อจะต้องทำตัวเป็นแบบอย่างให้แก่ลูก
- (๒) ทำความดีให้ดู
- (๓) เป็นครูให้ลูกเห็น
- (๔) นำจุดเด่นของลูกมาใช้
- (๕) สอนให้ลูกเป็นคนมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม
- (๖) ให้มีจิตใจโอบอ้อมอารี
- (๗) ให้มีระเบียบวินัย
- (๘) ขยันซื้อสัตย์อดทนทำงาน
- (๙) เน้นการศึกษาเป็นหลัก
- (๑๐) ให้ประหยัดในการใช้เงิน
- (๑๑) ให้เป็นคนกตัญญูกตเวที
- (๑๒) ยึดหลักปรัชญาอยู่อย่างพอเพียง

๔.๓.๒ วิธีการสั่งสอนของแม่ดีเด่น

มารดาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญเป็นพิเศษ เป็นศูนย์กลางในครอบครัวในระหว่างบุตร และความเป็นจริงทั้งหลายรอบตัว ไม่ว่าด้านครอบครัว สังคม และศาสนา โดยธรรมชาติเมื่อบุตรเกิดมาได้เพียง ๒-๓ สัปดาห์ ทารกน้อยก็มีความสามารถ ชี้ให้เห็นความสำคัญในตัวแม่ที่จะต้องมียุทธศาสตร์สำคัญในการเจริญเติบโตของลูก บทบาทสำคัญของมารดาต่อครอบครัวมีมากมาย เป็นเพื่อน เป็นผู้บัญชาการ เป็นผู้พิทักษ์คุ้มครอง เป็นแบบอย่าง เป็นผู้นำฝ่ายศีลธรรมเป็นครู แม่ยังเป็นกุญแจดอกสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของบุตร และวัฒนธรรมในท้องถิ่น มีบทบาทที่จะคอยสอดส่อง

ดูแลระดับรางวัล และช่วยแก้ไขให้ดีขึ้นและถูกต้องเต็มกำลังความสามารถ แม้จะเป็นงานของแม่ที่จะทำร่วมกันแต่มารดาเป็นตัวเอกในวิธีการสั่งสอนบุตร พ่อที่จะสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๓.๒ วิธีการสั่งสอนบุตรธิดาของแม่ดีเด่น

พ.ศ.	ชื่อ - นามสกุล	วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา
๒๕๔๘	๑.นางพรทิพย์ แป้นกาหลง	ต้องเป็นแม่ที่ดีในการดูแลเอาใจใส่ครอบครัว พร้อมสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดี รู้จักช่วยเหลือสังคมและท้องถิ่น เมื่อมีโอกาสสนับสนุนให้บุตรได้รับการศึกษา มีอาชีพการงานที่มั่นคง
	๒. นางเน้ย พงษ์ประเสริฐ	ต้องเป็นแม่ที่เอาใจใส่ อบรมเลี้ยงดูบุตรทั้ง ๙ คน ด้วยความรักใคร่ เอาใจใส่ ให้กำลังใจบุตรทุกคน ให้ยึดมั่นในหลักธรรม บำเพ็ญตนเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์สุจริต เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความกตัญญูทวดเวที่ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
๒๕๔๙	๑.นางยุวะณี เสมาทอง	คำว่าแม่จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูก ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี
๒๕๕๐	๑. นางชิงวัง แซ่ลื้อ	ทำหน้าที่แม่ที่ดีของลูก โดยได้เลี้ยงดูอบรมสั่งสอนบุตรธิดา ให้มีความขยันขันแข็ง อดทน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักช่วยเหลือตนเองและครอบครัว รู้จักหน้าที่และสอนให้ลูกทุกคนประพฤติตนเป็นคนดี มีน้ำใจ มีความซื่อสัตย์สุจริต ให้ได้รับการศึกษาดีที่สุด
	๒. นางลัดดา ปรีชาจารย์	ได้เลี้ยงดูบุตรทุกคนด้วยความวิริยะอุตสาหะเพียงลำพัง เนื่องจากสามีเสียชีวิต โดยอบรมบุตรให้พึ่งตนเองได้ มีความขยันหมั่นเพียร รู้จักประหยัดอดออม และตั้งใจศึกษาหาความรู้ โดยได้เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตน จนทำให้บุตรประสบความสำเร็จในชีวิต

--	--	--

พ.ศ.	ชื่อ - นามสกุล	วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา
๒๕๕๑	๑. นางบาหยัน มาลัย	สอนลูกให้ทำความดี ตามคติที่ว่า “คนเราเมื่อได้ทำความดี ต้องทำให้ดีที่สุด” เพราะความดีย่อมทำให้เราเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ และเป็นพลังในการสร้างความดีให้กับสังคม เพื่อมวลมนุษยชาติได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
	๒. นางปูเนียม ตั้งแต่ง	พ่าสอนให้ลูกเป็นผู้รู้จักทำคุณประโยชน์ต่อผู้ยากไร้ ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า มีรายได้หาเลี้ยงตนเอง ไม่เป็นภาระสังคมต่อไป
๒๕๕๒	นางวลัยรัตน์ เตบศิริ	ให้ความรักความอบอุ่นแก่บุตรอย่างใกล้ชิด อบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี ขยันหมั่นเพียรมีความรับผิดชอบ ประหยัด อดออม มีความเมตตากรุณา กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและหน้าที่ ช่วยเหลือผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส สนับสนุนและส่งเสริมให้บุตรได้รับการศึกษาสูงที่ดี
	๒. นางปูเนียม ตั้งแต่ง	พ่าสอนให้ลูกเป็นผู้รู้จักทำคุณประโยชน์ต่อผู้ยากไร้ ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า มีรายได้หาเลี้ยงตนเอง ไม่เป็นภาระสังคมต่อไป

๒๕๕๓	๑. นางมรกต บัวมทะเลกุล	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูก ให้ลูกทุกคนมีความสุขสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีคุณธรรมนำชีวิต สอนให้บุตรมีความกตัญญูทักท้วงที่ เชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา ให้อุทิศตนบำเพ็ญประโยชน์แก่ส่วนรวม
	๒. นางณัฐญาดี ประโยชน์กุลนันท์	สั่งสอนอบรมบุตร ให้รู้จักเสียสละขยัน ซื่อสัตย์ กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ สนับสนุนให้บุตรทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ส่งเสริมให้บุตรทุกคนได้รับการศึกษา มีอาชีพไม่ต้องเป็นภาระของสังคม
๒๕๕๔	๑. นางเมือง วัฒนสุข	อบรมสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดี มีความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซื่อสัตย์สุจริต จงรักภักดีต่อสถาบันชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ อยู่ในศีลธรรมอันดี ส่งเสียให้บุตรทุกคนได้รับการศึกษา มีอาชีพที่ดีมีอาชีพที่ดี

พ.ศ.	ชื่อ-นามสกุล	วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา
	๒. นางพรทิพย์ บัวมทะเลกุล	ครองตนโดยใช้หลักพระพุทธศาสนา มีคุณธรรมเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม โดยอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความรักความอบอุ่น สอนให้มีวินัย ช่วยเหลือสังคม รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น อีกทั้งรู้จักช่วยแก้ไข้ปัญหาและเป็นที่กำลังใจให้แก่บุตรทุกคน
๒๕๕๕	๑.นางเกี้ยว คงเลื่อน	ประพฤติตนเป็นคนดี มีจิตใจโอบอ้อมอารี ถือศีล ฟังธรรมมิได้ขาด อบรมบุตรให้เป็นคนดี มีเมตตา กรุณา มีคุณธรรม ให้บุตรรู้จักอุทิศตนเสียสละทั้ง กำลังกายและกำลังทรัพย์ เพื่อผู้อื่นและสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ ทั้งในด้านศาสนา สาธารณประโยชน์ การศึกษา การกุศล และผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม

	๒. นางทวี คุณประสาธ	เป็นต้นแบบของสถาบันครอบครัวที่อบอุ่น สอนให้ลูกรู้จักเสียสละ เพื่อสังคมส่วนรวม ให้ลูกเข้าร่วมงานและกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนและหมู่บ้านเสมอ สอนให้ลูก ๆ มีความอดทนอดกลั้นต่ออุปสรรคต่าง ๆ ส่งเสริมให้ลูกทุกคนได้รับการศึกษาสูง ๆ เพื่อประกอบอาชีพที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้
๒๕๕๖	๑. นางเฉลียว สุขชาติวุฒิ	สอนให้ลูกใช้ชีวิตอย่างประหยัดตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ มีวินัย เสียสละช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่นอยู่เสมอ
	๒. นางเอี่ยม จิตรทรัพย์	พยายามพ่าสอนลูกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม เสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อคนในสังคมและชุมชน สอนให้ลูกมีความเพียรพยายามและขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพ ให้ใช้จ่ายตามกำลังทรัพย์ ด้วยความรอบคอบ ไม่ฟุ่มเฟือย ใช้ชีวิตแบบพอเพียง มีเงินให้ใช้จ่ายเมื่อจำเป็น
	๒. นางเอี่ยม จิตรทรัพย์	พยายามพ่าสอนลูกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม เสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อคนในสังคมและชุมชน สอนให้ลูกมีความเพียรพยายามและขยันหมั่นเพียร
พ.ศ.	ชื่อ-นามสกุล	วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา
๒๕๕๗	๑. นางอมรรัตน์ มีแดง	เป็นแบบอย่างที่ดีในการอบรมดูแลสั่งสอนบุตรทั้งสองให้เป็นคนดีของบิดามารดาของสังคม มีความขยันหมั่นเพียรประกอบอาชีพ และสามารถช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้
	๒. นางอิม แซ่เล่า	ให้ลูกเป็นคนดี มีศีลมีธรรม ตั้งใจเรียน ให้ใช้เงินอย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย

สรุปจากตารางที่ ๔.๓.๒ วิธีการสอนบุตรธิดาของแม่ดีเด่นในรูปแบบวิธีการสอนของแม่ดีเด่นส่วนใหญ่ ๕ ประการ คือ ๑. เน้นเลี้ยงลูกให้เป็นคนดีมีคุณค่าต่อตนเองและสังคม ๒. ส่งเสริมการศึกษาแก่บุตรธิดา ๓. เน้นแบบอย่างในการประกอบอาชีพสุจริต ๔. ให้อุดหลักศีล ๕ และ ๕. บิดามารดาต้องยึดหลักพรหมวิหาร ๔ นอกจากนี้ ยังมีวิธีการสอนแบบปลุกย่อยได้อีก ๗ ประการ คือ ๑) สอนบุตรธิดาตั้งแต่เด็ก ๒) เลี้ยงดูด้วยความเอาใจใส่ ๓) ไม่เลี้ยงด้วยเงิน ๔) ให้ออกเป็นคนกตัญญู กตเวที ๕) ให้ความช่วยเหลืองานพ่อแม่และครอบครัว ๖) ให้ประหยัดอดออม ๗) ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปได้ว่า จริยธรรมในการสั่งสอนบุตรธิดาของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นในจังหวัดนครสวรรค์ ทำให้ทราบมีวิธีการสอนของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นเป็นวิธีการให้ลูกนำไปประพฤติปฏิบัติเป็นแนวทางด้านกาย วาจา และใจ เป็นแบบอย่างในการประกอบอาชีพ เป็นแบบอย่างที่ดี เป็นแบบอย่างของความดีงามโดย ยึดหลักศีล ๕ ยึดหลักพรหมวิหาร ในการเลี้ยงลูกให้เป็นคนดี มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม ทั้งยังส่งเสริมการศึกษาให้แก่ลูกโดยที่พ่อแม่ต้องเลี้ยงดูด้วยความรัก เอาใจใส่ ให้ออกรู้จักประหยัดอดออมโดยใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงให้มีจิตใจโอบอ้อมอารี ให้เป็นคนกตัญญู กตเวที และให้ความช่วยเหลือบิดามารดาเป็นหลักพื้นฐานของการทำความดีต่อตนเองและครอบครัว

๔.๔ วิเคราะห์วิธีการสั่งสอนบุตรธิดาตามหลักพุทธจริยธรรมของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นแห่งชาติ

จากการศึกษาประวัติและวิธีการสั่งสอนบุตรของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นตามหลักพุทธจริยธรรมได้แนวคิดที่ว่า บิดาเป็นผู้มีพระคุณยิ่งใหญ่ของบุตร บิดาเป็นผู้บังเกิดเกล้าของบุตร บิดาเป็นครูผู้ใหญ่อบรมสั่งสอนและเป็นแบบอย่างที่ดีของบุตร บิดาเป็นผู้นำชีวิตเพื่อให้บุตรอยู่ดี มีสุข มีอนาคตที่ดี เพื่อให้บุตรเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าต่อสังคม ต่อชาติบ้านเมือง บิดาเป็นครู เคียงคู่กับมารดาให้การเรียนรู้ คนแรกของบุตร เป็นแบบอย่างที่บุตรจะต้องเรียนรู้และเรียนแบบทั้งบุคลิกนิสัยใจคอและความประพฤติ จากการที่กล่าวมาตามหลักการอบรมสั่งสอนให้บุตรเป็นคนดี มีความรู้ มีความสามารถ มีคุณธรรมมีศีลธรรม มีจริยธรรม มีความเมตตา กรุณา เป็นผู้ให้ เป็นผู้เสียสละ กระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ต่อสังคม ต่อประเทศชาติ บิดามารดาจึงต้องสั่งสอนบุตรให้อยู่ในศีลในธรรม ยึดมั่นในคุณธรรม มีจริยธรรมอันดีงาม โดยนำเอาหลักพุทธจริยธรรมขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ทำจิตใจให้สุขสงบ บุตรก็มีความสุขอย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์วิธีการสั่งสอนบุตรธิดาของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นตามหลักพุทธจริยธรรม โดยแบ่งเป็น ๓ กลุ่ม คือ

ก.) การสั่งสอนด้านการครองตน

ข.) การสั่งสอนด้านการครองคน

ค.)การสั่งสอนด้านการครองงาน

โดยเน้นพุทธจริยธรรม ๒ ประการ คือ

๔.๔.๑ การสั่งสอนด้านการครองตน

๔.๔.๑.๑ การเสียสละ

วิธีการสั่งสอนบุตรของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นตามหลักพุทธจริยธรรม จะเน้นหลักพุทธจริยธรรมที่เกี่ยวกับการเสียสละเป็นแนวทางในการสั่งสอนบุตรเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่น ผูกไมตรี เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล หรือเป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน มีการครองตนอย่างเหมาะสม ดำรงชีวิตประจำวันประกอบกิจการงานต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ ตามหลักคุณธรรมในการครองตน ซึ่งสอดคล้องกับ นายไสวหงษ์น้อย พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๔๙ วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา ไว้ว่า “เป็นคนดี มีน้ำใจ เสียสละ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ รักสงบ เคารพราชาธิปไตย” ท่านยังใช้หลักพุทธจริยธรรมเป็นแนวทางในการสั่งสอนบุตรตามแบบพระพุทธศาสนาเรียกว่า สังคหวัตถุ ๔ ประการ ได้แก่

๑) ทาน หมายถึง การให้ การเสียสละ หรือการเอื้อเฟื้อแบ่งปันของของตนเพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่น ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว ไม่เป็นคนเห็นแก่ได้ฝ่ายเดียว

๒) ปิยวาจา หมายถึง การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน พูดด้วยความจริงใจ ไม่พูดหยาบคายก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์เหมาะสำหรับกาลเทศะ วิธีการที่จะพูดให้เป็นปิยวาจานั้น จะต้องพูดโดยยึดถือหลักเกณฑ์คือ เว้นจากการพูดเท็จ เว้นจากการพูดส่อเสียด เว้นจากการพูดคำหยาบ เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ

๓) อัตถจริยา หมายถึง การสงเคราะห์ทุกชนิดหรือการประพาสในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น

๔) สมานัตตา หมายถึง การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอดันเสมอปลาย

ซึ่งสอดคล้องกับ นางณัฐญาวิ ประโยชน์กุลนันท์ แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๓ ประเภท แม่ผู้มีความมานะอดทนขยันหมั่นเพียรวิธีการสั่งสอนบุตรธิดา ไว้ว่า “สั่งสอนอบรมบุตร ให้รู้จักเสียสละขยัน ซื่อสัตย์ กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ สนับสนุนให้บุตรทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ส่งเสริมให้บุตรทุกคนได้รับการศึกษา มีอาชีพไม่ต้องเป็นภาระของสังคม เป็นต้น” จะเห็นได้ว่าการเสียสละเป็นหลักต้นๆ ในวิธีการสั่งสอนบุตรของแม่ดีเด่นนางเมือง วัฒนสุข แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๔ ประเภทแม่ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมวิธีการสั่งสอนบุตรธิดา ไว้ว่า “อบรมสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดี มีความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซื่อสัตย์สุจริต จงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ อยู่ในศีลธรรมอันดี ส่งเสียให้บุตรทุกคนได้รับการศึกษา

มีอาชีพที่ดี นางเมืองได้ช่วยเหลือบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมในท้องถิ่น ทั้งด้านกำลังความคิด และ กำลังทรัพย์ตลอดทั้งกำลังกาย เพื่อให้ลูกทุกคนมีความก้าวหน้าทัดเทียมกับผู้อื่น จนเป็นที่รัก เป็นที่เชิดหน้าชูตาของคนในสังคม”

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหลักพุทธจริยธรรมที่เกี่ยวกับความเสียสละเป็นวิธีการสั่งสอนของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นในด้านการครองตนที่เป็นแนวทางให้บุตรรู้จักการให้ การพูดในสิ่งที่ดีต่อครอบครัวและผู้อื่น การช่วยเหลือผู้อื่น บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม ร่วมกิจการงานด้วยความเต็มใจ จริ่งใจจิตเป็นกุศลตลอดเวลาอยู่เสมอ ตามหลักคุณธรรมในการครองตน

๔.๔.๑.๒ ความขยัน

วิธีการสั่งสอนบุตรของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นเน้นถึงหน้าที่การทำงาน คนรุ่นใหม่ไฟแรงทั้งหลายต่างก็เฝ้าหาทฤษฎีแห่งความสำเร็จมากมาย มาใช้แก้ปัญหาและหาหนทางเจริญก้าวหน้า แต่ก็เชื่อว่าทุกคนจะทำได้ และเจอประตูสู่ความสำเร็จ ธรรมะที่ใช้ในการทำงาน เพื่อให้คุณประสบความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ นายวีระ จาบทอง พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๐ วิธีการสั่งสอนบุตรธิดาไว้ว่า “ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตร มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม ให้ความรัก สามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ขยันหมั่นเพียร ประหยัดอดออม ส่งเสริมการศึกษาเต็มความสามารถ รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีดีงาม กตัญญูรู้คุณบิดามารดา และผู้มีพระคุณ เป็นคนดีของสังคม” มีคุณธรรมตามหลักในการครองตนให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข และ นายแก้ว ปัญหา พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๓ วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา ไว้ว่า “ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูกเห็นและปฏิบัติตาม รู้จักคุณค่าของความเป็นคนดี กตัญญู ขยันซื่อสัตย์”

วิธีการสั่งสอนของพ่อตัวอย่างจะเน้นถึงหลักอิทธิบาท ๔ ธรรมแห่งความสำเร็จ ได้แก่

๑) ฉันทะ หมายถึง ความรัก เป็นหลักอันดับแรกต้องสำรวจตนเองว่า มีความชอบหรือศรัทธางานด้านใด แล้วมุ่งไปในเส้นทางนั้น

๒) วิริยะ หมายถึงความขยันหมั่นเพียรงานทุกอย่างจะสำเร็จได้ต้องอาศัยความขยันหมั่นเพียร ความวิริยะจึงเป็นเครื่องมืออีกอย่างหนึ่งที่จะนำคุณไปสู่ความสำเร็จได้

๓) จิตตะ หมายถึงความเอาใจใส่รับผิดชอบจิตใจที่จดจ่อกับงานล้วนเกิดผลดีต่องานที่ทำ

๔) วิมังสา หมายถึง การพิจารณาพิเคราะห์และใช้ปัญญาตรวจ การทำงานด้วยปัญญา ด้วยสมองคิด ไม่ใช่สักแต่ว่าทำ คนเราแม้จะรักงานแค่ไหน บากบั่นเพียงใด หรือเอาใจจดจ่ออยู่ตลอดเวลา แต่ถ้าขาดการใช้ปัญญาพิจารณางานด้วยแล้ว ผลที่สุดงานก็ค้างค้ำและผิดพลาดจนได้

หลักธรรมที่กล่าวมาซึ่งสอดคล้องกับนางอมรรัตน์ มีแดง แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๗ ประเภท แม่ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมได้ให้วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา ไว้ว่า “เป็นแบบอย่างที่ดี

ในการอบรมดูแลสั่งสอนบุตรทั้งสองให้เป็นคนดีของบิดามารดาของสังคม มีความขยันหมั่นเพียร ประกอบอาชีพ และสามารถช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้”

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า หลักพุทธจริยธรรมที่เกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรจากวิธีการสั่งสอนบุตรของ พ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่น จะมุ่งเน้นถึงความสำเร็จในหน้าที่การงานโดยทำงานจะต้องมีความรักงาน ศรัทธาเกี่ยวกับงานก่อน เริ่มทำด้วยความเพียรพยายามด้วยความเต็มใจ ตั้งใจทำด้วยหัวใจ ที่เต็มเปี่ยม และใช้ปัญญาของตัวเองในการทำงานเป็นหลักเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องตามหลักคุณธรรมในการครองตน ดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท ตามหลักของความสำเร็จนี้ เป็นคตินิยมประจำใจของพ่อตัวอย่าง

๔.๔.๒ การสั่งสอนด้านการครองคน เน้นพุทธจริยธรรม ๒ ประการ คือ

๔.๔.๒.๑ กตัญญูกตเวที

หลักพุทธจริยธรรมที่เกี่ยวกับกตัญญูกตเวที วิธีการสั่งสอนบุตรของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่น จะเน้นถึงการสอนการรู้คุณคนอื่น รวมทั้งความกตัญญูกตเวทิต่อผู้มีพระคุณเป็นการตอบแทนบุญคุณ มีคุณธรรมในการครองตน เป็นคนดี มีรากฐานแห่งความดี ซึ่งสอดคล้องกับ นายอดิศร ทองอ่อน พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๕ วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา ไว้ว่า “ต้องใช้ใจเลี้ยงลูก อย่าใช้เงินเลี้ยงลูก เลี้ยงลูกให้เป็นคนขยัน เก่ง ดี มีหน้าที่รับผิดชอบในครอบครัว ให้การศึกษาตามที่ลูกต้องการ เป็นคนดีมีศีลธรรม กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ” และนางเนย์พงษ์ประเสริฐ แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๔๘ ประเภท แม่ผู้มีความมานะอดทนขยันหมั่นเพียร วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา ไว้ว่า “ต้องเป็นแม่ที่เอาใจใส่ อบรมเลี้ยงดูบุตรทั้ง ๔ คน ด้วยความรักใคร่ เอาใจใส่ ให้กำลังใจบุตรทุกคน ให้ยึดมั่นในหลักธรรม บำเพ็ญตนเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์สุจริต เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความกตัญญูกตเวทิตั้งใจศึกษาเล่าเรียน” พ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นจะมุ่งเน้นไปทั้ง ทิศหก บุคคลประเภทต่างๆ ที่เราต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์ ดุจทิศที่อยู่รอบตัวจัดเป็น ๖ ทิศ ดังนี้

๑) ปุรัตถิมทิศ ทิศเบื้องหน้า ได้แก่ บิดา มารดา หมายถึง มารดาบิดาจะต้องสั่งสอนบุตรธิดา คือ ห้ามปรามจากความชั่ว ให้ตั้งอยู่ในความดี ให้ศึกษาศิลปวิทยา หาคู่ครองที่สมควรให้ มอบทรัพย์สมบัติให้ในโอกาสอันสมควร และหน้าที่บุตรธิดาที่จะต้องฟังคำสั่งสอนของมารดาบิดา

๒) ทักขิมทิศทิศเบื้องขวา ได้แก่ ครูอาจารย์ หมายถึง ครูอาจารย์ มีหน้าที่สั่งสอนศิษย์ให้อยู่ในศีลในธรรม คือ ฝึกฝนแนะนำให้เป็นคนดี สอนให้เข้าใจแจ่มแจ้งสอนศิลปวิทยาให้สิ้นเชิง

๓) ปัจฉิมทิศ ทิศเบื้องหลัง ได้แก่ สามี และภรรยา หมายถึง สามีพึงบำรุงภรรยา คือ ยกย่องสมฐานะภรรยาไม่ดูหมิ่น ไม่นอกใจ

๔) อุตตรทิศ ทิศเบื้องซ้าย ได้แก่ มิตรสหาย หมายถึง พึงบำรุงมิตรสหาย คือ เผื่อแผ่แบ่งปัน พุดจามีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

๕)อุปริมทิส ทิศเบื้องบน ได้แก่ พระสงฆ์ สมณพราหมณ์ หมายถึง คฤหัสถ์พึงบำรุงพระสงฆ์ คือ จะทำสิ่งใดก็ทำด้วยเมตตา จะพูดสิ่งใดก็พูดด้วยเมตตา

๖) เภฏฐิมทิส ทิศเบื้องล่าง ได้แก่ ลูกจ้างกับนายจ้าง หมายถึง นายจ้างพึงบำรุงลูกจ้าง คือ จัดการงานให้ทำตามกำลังความสามารถ ให้ค่าจ้างรางวัลสมควรแก่งาน

นางวลัยรัตน์ เดิบศิริ แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๒ ประเภท แม่ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ต่อสังคม ยังได้ให้วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “ให้ความรักความอบอุ่นแก่บุตรอย่างใกล้ชิด อบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี ขยันหมั่นเพียรมีความรับผิดชอบ ประหยัด อุดม มี ความเมตตา กรุณา มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและหน้าที่ ช่วยเหลือผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส สนับสนุนและส่งเสริมให้บุตรได้รับการศึกษาสูงที่ดี และสอนให้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม” ให้ความสำคัญต่อกฎของผู้มีพระคุณเป็นหลัก ที่จะทำให้อบรมมีความก้าวหน้าในหน้าที่ ให้ระลึกถึงคุณความดีของบิดามารดาเสมอ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหลักพุทธจริยธรรมที่เกี่ยวกับความกตัญญู กตเวทิตะที่ วิธีการสั่งสอนของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่น เน้นให้เห็นว่าคนดีย่อมเป็นที่ยกย่องนับถือของคนทั่วไป เพราะอำนาจของความกตัญญู กตเวทิตะ ดังพระบาลีที่ว่า ความกตัญญู กตเวทิตะ เป็นเครื่องหมายของคนดี กตัญญู หมายถึง บุคคลผู้รู้คุณของคนอื่น กตเวทิตะ หมายถึง บุคคลที่ตอบแทนผู้มีคุณแก่ตน ดังนั้น คำว่า กตัญญู กตเวทิตะ จึงหมายถึง บุคคลผู้รู้คุณที่คนอื่นกระทำแล้วและทำตอบแทนบุคคลที่มีคุณและสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่เรานั้นมีมากมาย ยกตัวอย่างเช่น พ่อแม่ ครูอาจารย์ พระมหากษัตริย์ เป็นต้น

๔.๔.๒.๒ ความซื่อสัตย์

บิดามารดาให้ความสำคัญหลักพุทธจริยธรรมที่เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ มีวิธีการสั่งสอนบุตรของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นสั่งสอนบุตรให้รู้จักความซื่อสัตย์เป็นหลักการที่จะประสบความสำเร็จทั้งในชีวิต การงาน ตำแหน่ง ฐานะ และความรัก ลูกจะต้องสร้าง สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะให้เกิดขึ้นกับตน อยู่ในคุณธรรมในการครองตน ทำให้ผู้มีความซื่อสัตย์ประกอบกิจการงานประสบความสำเร็จ และครองใจคนได้ดียิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ นางณัฐญาวดี ประโยชน์กุลนันท์ แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๓ ประเภท แม่ผู้มีความมานะอดทนขยันหมั่นเพียรวิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “สั่งสอนอบรมบุตร ให้รู้จักเสียสละขยัน ซื่อสัตย์ กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ สนับสนุนให้บุตรทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ส่งเสริมให้บุตรทุกคนได้รับการศึกษา มีอาชีพไม่ต้องเป็นภาระของสังคม” มีนางเฉลียว สุขชาติวุฒิ แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๖ ประเภท แม่ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ได้ให้วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “สอนให้ลูกใช้ชีวิตอย่างประหยัดตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม มีน้ำใจ มีความขยันอดทน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย เสียสละช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่นอยู่เสมอ” ท่านได้ให้วิธีการสั่งสอนตีความหมายได้ว่าตามหลักทวารวาสธรรม ๔ ยิ่งถ้าสร้างและพัฒนาตัวเองจนเป็นคุณสมบัติขั้นพื้นฐานประจำตนได้นั้น ก็จะทำให้สามารถสร้างเกียรติยศ สร้าง

ปัญญา สร้างทรัพย์สมบัติ และสร้างบุญญาติมิตรให้เกิดขึ้นได้สำเร็จด้วยกำลังความเพียรของตนหลัก
ฆราวาสธรรม ข้อปฏิบัติของหลักธรรมทั้ง ๔ ประการ ได้แก่

๑) สัจจะ หมายถึง จริง ตรง แท้ เป็นหลักความซื่อสัตย์ ความจริงใจต่อคนที่เรารัก

๒) ทมะ หมายถึง การข่ม ใจ การปรับตัว ฝึกตน ข่มจิต และรักษาใจ มีความหมายไปใน
ทางการรู้จักบังคับควบคุมอารมณ์ของตนเอง

๓) ขันติ หมายถึง ความอดทน อดกลั้น

๔) จาคะ หมายถึง ความเสียสละ ความเผื่อแผ่ แบ่งปัน หรือคือการให้นั่นเอง

นายเกิบ ชื่นชาติ พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๐ ได้ให้วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ
“สอนลูกให้รู้จักประหยัด รู้จักกิน รู้จักใช้ ใช้เงินแบบมีเหตุผล ซื่อสัตย์ ขยันหมั่นเพียร รู้รัก สามัคคี มี
ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีธรรมะเป็นพื้นฐานในครอบครัว อยู่กันอย่างสันติสุข ไม่แตกแยก เป็น
พลเมืองดีของชาติ” วิธีการสั่งสอนบุตรของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นให้ความสำคัญกับความซื่อสัตย์มา
เป็นอันดับแรกที่จะนำมาสั่งสอนให้เข้าใจในการดำรงชีวิตซึ่งสอดคล้องกับ นายวิวัฒน์ อนิวัตรกุล
พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๑ วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “อบรมสั่งสอนให้ลูกมีความมานะ
อดทน ขยัน กตัญญู รู้หน้าที่ มีวินัย ใจสัตย์ซื่อ ถือเหตุผล”

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าจากวิธีการสั่งสอนบุตรของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นที่เกี่ยวกับความซื่อสัตย์
เป็นหลักสำคัญที่บิดามารดานำมาสั่งสอนให้ลูกรู้จักเพื่อให้เกิดประสบความสำเร็จในการทำงาน หน้าที่
การเรียน การอยู่ในสังคมที่จะมีความซื่อตรงต่อหน้าที่การงานตัวเอง ให้ความสำคัญกับคนรอบข้าง
โดยเฉพาะครอบครัวและเพื่อนร่วมงาน

๔.๔.๓ การสั่งสอนด้านการครองงาน เน้นพุทธจริยธรรม ๕ ประการ คือ

๔.๔.๓.๑ การประกอบอาชีพสุจริต

หลักพุทธจริยธรรมที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่พ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นได้ให้การสั่งสอนลูกให้
รู้จักงานที่ไม่มีตำหนิ งานที่ดีพร้อม มีความยุติธรรม ไม่มีเวร ไม่มีภัย ไม่เบียดเบียนใคร แต่เป็น
ประโยชน์ทั้งแก่ตนและผู้อื่นสอดคล้องกับคุณธรรมในการครองตน ทำให้งานมีความเจริญก้าวหน้า ทั้ง
ยังให้ความสำคัญในการสั่งสอนบุตรให้รู้การทำมาหากินของคนในการทำงานของคน มีอยู่ ๒ ระดับ
คือ “ขั้นทำได้” กับ “ขั้นทำดี”

การที่จะ “ทำได้” หมายถึง การทำงานสักแต่ให้เสร็จๆไป จะเกิดประโยชน์หรือไม่ เพียงใด ไม่
ต้องคำนึง เป็นลักษณะของคนไม่รับผิดชอบงาน

“ทำดี” หมายถึง การเป็นผู้คิดให้รอบคอบ ถึงผลได้สิ่งใดที่ไม่เห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ทั้งแก่
ตนเองและผู้อื่นเพียงพอก็ไม่ทำสิ่งนั้น พูดสั้นๆก็คือ ถ้าทำต้องให้ดี ถ้าไม่ดีต้องไม่ทำ โดยแบ่งออก ๔
ประเภทใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับ นายบุญส่ง เฟ่งผล พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๓ วิธีการสั่ง

สอนบุตรธิดา คือ “ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ในการดำเนินชีวิต เน้นความสำคัญ การศึกษา ประกอบอาชีพสุจริต รักษาสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์” ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

๑) ไม่ผิดกฎหมาย หมายถึง กฎหมายเป็นระเบียบข้อบังคับซึ่งทุกคนต้องปฏิบัติตาม การทำผิดกฎหมายทุกอย่างจัดเป็นงานมีโทษทั้งสิ้น แม้บางอย่างจะไม่ผิดศีลธรรมข้อใดเลยก็ตาม

๒) ไม่ผิดประเพณี หมายถึง จารีต ขนบธรรมเนียมของมหาชนในถิ่นหนึ่งๆ หรือสังคมหนึ่ง

๓) ไม่ผิดศีล หมายถึง ศีลเป็นขั้นพื้นฐานของการทำดีทุกอย่าง แม้ในไตรสิกขาซึ่งถือเป็นหัวใจของพุทธศาสนาได้แบ่งไว้ว่า

(๑) ศีล เป็นพื้นฐานของสมาธิ

(๒) สมาธิ เป็นพื้นฐานของปัญญา

(๓) ปัญญา เป็นเครื่องบรรลุนิพพาน

๔) ไม่ผิดธรรม หมายถึง ความถูกต้อง ความดี ในการปฏิบัติงานทุกครั้ง ต้องคำนึงถึงข้อธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ให้ถี่ถ้วน เพราะงานบางอย่างแม้จะไม่ผิดกฎหมาย ไม่ผิดประเพณี ไม่ผิดศีล แต่อาจผิดหลักธรรมได้

จากที่กล่าวมาการประกอบอาชีพสุจริตเป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งที่พ่อแม่ให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ที่นำมาสั่งสอนบุตรให้รู้จักรับผิดชอบชั่วดีว่าสิ่งใดผิด สิ่งใดถูก สิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำดัง คุณแม่ดีเด่น นางเมือง วัฒนสุข แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๔ ประเภท แม่ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “อบรมสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดี มีความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซื่อสัตย์สุจริต จงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ อยู่ในศีลธรรมอันดี ส่งเสียให้บุตรทุกคนได้รับการศึกษา มีอาชีพที่ดี นางเมืองได้ช่วยเหลือบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมในท้องถิ่น ทั้งด้านกำลังความคิด และกำลังทรัพย์ตลอดทั้งกำลังกาย เพื่อให้ลูกทุกคนมีความก้าวหน้าทัดเทียมกับผู้อื่น จนเป็นที่รัก เป็นที่เชิดหน้าชูตาของคนในสังคม”และนางเอี่ยม จิตรทรัพย์ แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๖ ประเภท เกษตรกรวิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “พยายามพร่ำสอนลูกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม เสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อคนในสังคมและชุมชน สอนให้ลูกมีความเพียรพยายามและขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพ ให้ใช้จ่ายตามกำลังทรัพย์ด้วยความรอบคอบ ไม่ฟุ่มเฟือย ใช้ชีวิตแบบพอเพียง มีเงินให้ใช้จ่ายเมื่อจำเป็น”

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า วิธีการสั่งสอนบุตรของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นที่นำหลักพุทธจริยธรรมที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพสุจริตมาสั่งสอนให้ลูกรู้จักเมื่อบุตรทำงาน ไม่ว่าจะเป็นงานทางกาย ทางวาจา หรือทางใจก็ตาม ต้องทำให้ถูกต้องตามกฎหมาย ประเพณี ศีล และ ธรรม จึงจะได้ชื่อว่า เป็นคนทำงานสุจริต ทั้งยังสอนให้รู้จักอันิสงส์ของการทำงานสุจริตคนทำงานสุจริตนั้น ได้กับเสียเป็นเงาตามตัว ยิ่งได้งานมากก็ทุกข์ใจมาก เข้าทำนอง อิ่มท้องแต่พร่องทางใจยิ่งรวยได้ทรัพย์มากเท่าไรโอกาสที่จะเสียคนก็มากเท่านั้น ยิ่งทำก็ยิ่งทุกข์ คุณความดีในตัวเองลดลงทุกที ส่วนคนที่ทำงานไม่มีโทษนั้นจะ

ก้าวหน้าไปสู่ความสุขแท้และความเจริญแท้ ถึงแม้จะไม่รวยทรัพย์แต่ก็รวยความดีคนทำงานสุจริตนั้น จะหลับเป็นสุข จะตื่นก็เป็นสุข ไม่อายใคร ไม่ต้องหวาดระแวงใคร เพราะงานที่ทำเป็นประโยชน์แก่โลกล้วนๆ เชื่อว่า ได้ทดแทนบุญคุณของโลกที่อาศัยเกิดมา เมื่อทำงานเสร็จเรียบร้อยแล้วก็จะได้สันติสุข เป็นเรื่องตอบแทนไปชั่วกาลนาน

๔.๔.๓.๒ ศิล ๕

วิธีการสั่งสอนบุตรของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นในการสั่งสอนบุตรให้รู้จักคำว่า ศิลเป็นเครื่องรักษาเจตนาที่จะควบคุมกายและวาจาให้เป็นปกติ การที่ลูกจะเป็นคนดีได้ ต้องยึดหลักศิล ๕ เป็นบรรทัดฐาน อยู่ในหลักธรรมในการครองตน ให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ นายสอน เสรีรัฐ พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๔๘ ได้ให้วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “เป็นแบบอย่างแก่บุตร ในการประกอบอาชีพยึดหลักศิล ๕ และพรหมวิหาร ๔”ยังยึดหลักความเมตตานำมาสั่งสอนบุตรให้รู้จักการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยและไม่ทำบาป โดยการละเว้น ๕ ประการ คือ ปาณาติบาต เวระมณี คือ ละเว้นจากการฆ่าสัตว์ และการเบียดเบียนสัตว์ อทินนาทานา เวระมณี คือ ละเว้นจากการลักขโมย ปล้นจี้ ฉกชิง วิ่งราว เป็นต้น กาเมสุมิฉาจารา เวระมณี คือ ละเว้นจากการประพฤติดผิด ล่วงละเมิดลูกเมียผู้อื่นมั่วสุมพาพา เวระมณี คือ ละเว้นจากการพูดปด พูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ พูดส่อเสียด สุราเมรัยมั่วซปะมาทัฏฐานาเวระมณี คือ ละเว้นจากการเสพสุรา เว้นจากสิ่งเสพติดให้โทษ เพราะเป็นสาเหตุให้ทำผิดศีลข้ออื่น

ดังนั้นจะเห็นว่า ศิล ๕ ประการ เป็นหลักสำคัญที่พ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นได้ยึดหลักในการสั่งสอนบุตรให้รู้จักรักษากาย วาจา และใจ ไม่ให้ไปเบียดเบียนผู้อื่น ให้อยู่ในศีลในธรรม สั่งสอนลูกตั้งแต่วัยเยาว์วัยให้เข้าวัด ฟังธรรม ทำบุญตักบาตร ฝึกให้ลูกนำไปประพฤติ ปฏิบัติ ตามหลักของศิล ๕ ประการ สอนให้ทำเป็นนิสัยประจำวัน

๔.๔.๓.๓ วิธีการสั่งสอนบุตรที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีการสั่งสอนบุตรของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักธรรมของพ่อหลวง เป็นเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้สอดคล้องตามหลักการครองงาน มีหลักในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เน้นการผลิตและการบริโภคแบบพออยู่พอกินเป็นหลัก ซึ่งไม่ได้เน้นกำไรสุทธิ หรือความร่ำรวยเป็นเป้าหมายสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ นายธนันดร โฆสิตเมธางกูร พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๒ ได้ให้วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา ไว้ว่า “อบรมบุตรธิดาให้อยู่ในศีลธรรม จริยธรรม ประเพณีอันดีงาม ได้รับการศึกษา ประกอบอาชีพสุจริต ประหยัดท่งไกลอบายมุขดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของในหลวง” เป็นระบบเศรษฐกิจที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันของเราทรงดำริขึ้นมาเพื่อแสวงหาทางออกจากวิกฤติเศรษฐกิจให้กับสังคมไทย ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก็คือ " การที่พึ่งตนเองได้" พ่อตัวอย่างนำหลักนี้มาสั่งสอน

บุตรให้รู้จักประหยัดในการใช้จ่ายในครอบครัว ไม่ให้หลง มัวเมาในการทำตัวไม่มีประโยชน์ โดยใช้การสั่งสอนแบบเศรษฐกิจพอเพียงนี้

นางลัดดา ปรีชาจารย์ แม่ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๐ ประเภทแม่ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ต่อสังคม ได้กล่าววิธีการสั่งสอนบุตรธิดา คือ “ได้เลี้ยงดูบุตรทุกคนด้วยความวิริยะอุตสาหะเพียงลำพัง เนื่องจากสามีเสียชีวิต โดยอบรมบุตรให้พึ่งตนเองได้ มีความขยันหมั่นเพียร รู้จักประหยัดอดออม และตั้งใจศึกษาหาความรู้ โดยได้เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตน จนทำให้บุตรประสบความสำเร็จในชีวิต” และยังเน้นให้คนในชุมชนพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตและบริโภคอย่างพอเพียง ไปจนถึงขั้นการแปรรูปอุตสาหกรรมครัวเรือน สร้างอาชีพและเสริมทักษะทางวิชาการที่หลากหลาย ให้ชุมชนดำรงอยู่ได้ด้วยการยึดหลักแห่งความถูกต้องดีงาม มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายหลักของเศรษฐกิจพอเพียงก็คือ ความสงบสุขของผู้คนในสังคม ประชาชนมีกินมีใช้อย่างเพียงพอแก่ความต้องการ ที่สำคัญต้องไม่ทำตนและผู้อื่นเดือดร้อน ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาหลายประการ คือ หลักธรรมการพึ่งพาตนเอง หลักธรรมการรู้จักพอประมาณ หลักธรรมเรื่องราวความสันโดษ หลักธรรมความเป็นผู้รู้จักใช้เหตุผลในการดำเนินชีวิตหลักธรรมเรื่องทางสายกลาง หรือ ความพอดี หลักธรรมเรื่องความไม่โลภมาก

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า จากวิธีการสั่งสอนบุตรของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นให้รู้จักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักเศรษฐกิจที่สอดคล้องหลักธรรมในพระพุทธศาสนา เป็นเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ ที่มุ่งให้มนุษย์จำกัด หรือความอยาก หรือความต้องการของตนเอง แทนการกระตุ้นค้นหาหรือความอยากเพื่อให้เกิดการบริโภคมากขึ้น (บริโภคนิยม) เนื่องจากพระพุทธศาสนาเห็นว่าความต้องการของมนุษย์นั้นไม่มีขีดจำกัด แต่ขณะเดียวกันทรัพยากรมีขีดจำกัด เมื่อไม่ประหยัด สิ่งเหล่านั้นก็จะหมดสิ้นไปในที่สุด การปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงจึงต้องหันมาแก้ไขที่ตนเองก่อน จำกัดความอยากความต้องการ ให้รู้จักพอดี ไม่บริโภคเกินความพอดี หรือตกเป็นทาสของวัตถุ เมื่อเราปฏิบัติได้ดังข้อที่กล่าวมาแล้ว ก็จะพบแต่ความสุขใจได้ง่ายขึ้น และยังเป็นการลดการแก่งแย่งแข่งขัน การเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน การเบียดเบียนเพื่อนมนุษย์และสัตว์อื่น ตลอดจนการเบียดเบียนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นสาเหตุของการเกิดภัยธรรมชาติตามมา

๔.๔.๓.๔ วิธีการสั่งสอนบุตรที่เกี่ยวกับพรหมวิหาร

วิธีการสั่งสอนบุตรของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นเน้นถึงความสำคัญของคำว่า บิฑามารดา เป็นพรหมวิหารของบุตรซึ่งสอดคล้องนายสอน เสรีรัฐ พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๔๘ ได้ให้วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา ว่าเป็นแบบอย่างแก่บุตร ในการประกอบอาชีพยึดหลักศีล ๕ และพรหมวิหาร ๔ ให้รู้จักสิ่งสำคัญในบ้านว่า บิฑามารดามีคุณสมบัติมากมายเหลือคณานับ ในฐานะของเป็นบิฑามารดาจึงได้รับการยกย่องว่าเป็นฐานะที่สูงส่งจึงเป็นพระพรหมของบุตรโดยมีคุณธรรม ๔ ประการนี้

ได้แก่เมตตาหมายถึง ความรักใคร่ บิฑามารดามีความปรารถนาดีอยากให้บุตรมีความสุขมีจิตอันแผ่
ไมตรีและคิดทำประโยชน์แก่มนุษย์สัตว์ทั่วหน้ากรุณาหมายถึง ความสงสาร บิฑามารดาคิดช่วยให้บุตร
พ้นทุกข์ ใฝ่ใจในอันจะปลดปล่อยบำบัดความทุกข์ยากของบุตรและความเดือดร้อนของบุตร มุทิตา
หมายถึง ความยินดีบิฑามารดามีความยินดีในเมื่อบุตรอยู่ดีมีสุข มีจิตผ่องใสบันเทิงกอบประด้วยการเล่น
ซึ้นเบิกบานอยู่เสมอ บิฑามารดาพลอยยินดีด้วยเมื่อบุตรได้ดีมีสุขมีความสุขใจยิ่งขึ้นไป
อุเบกขาหมายถึง ความวางใจเป็นกลาง บิฑามารดามีจิตเรียบตรงเที่ยงธรรมดุจตาชั่ง ไม่เอนเอียงด้วย
รักและชิงบุตรนางพรทิตย์ บัวมหะกุล แม่ตีเด่นแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๔ ประเภท แม่ผู้บำเพ็ญ
ประโยชน์ต่อสังคม ได้ให้วิธีการสั่งสอนบุตรธิดา ว่า ครองตนโดยใช้หลักพระพุทธศาสนา มีคุณธรรม
เมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม โดยอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยความรักความอบอุ่น
สอนให้มีความรับผิดชอบ รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น อีกทั้งรู้จักช่วยเหลือแก้ปัญหาและเป็นการกำลังใจ
ให้แก่บุตรทุกคน บิฑามารดาจะต้องมีความอดทนต่อการพ่ารสอนให้ลูกเป็นคนดี มีน้ำใจต่อเพื่อน
มนุษย์ด้วยกัน จะต้องมีความอดทนต่อการเรียน ให้รู้จักคำว่าครอบครั้ว ช่วยเหลือบิฑามารดา พ่าร
สอนให้มีความกตัญญูต่อบุคคลที่มีพระคุณนายภูมิใจ สกลวิทยานนท์ พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๕
ได้ให้วิธีการสั่งสอนบุตรธิดาว่ากล่าวอบรมให้บุตรธิดาทุกคน เป็นคนดี มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม
มีระเบียบวินัย ให้ความรัก ความอบอุ่น อาศัยหลักธรรมพรหมวิหาร ๔ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา
เป็นพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิต ตามหลักคุณธรรมในการครองงาน รู้จักแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
ดังนั้นจะเห็นได้ว่า วิธีการสั่งสอนบุตรที่บิฑามารดานำมาสั่งสอนบุตรให้รู้จักคำว่า พรหมวิหาร ๔
ประการเพื่อนำพาให้บุตรได้ประพฤติปฏิบัติเป็นภูมิคุ้มกันบุตรที่ดีที่สุด ความสุขจะเกิดขึ้นอย่างอบอุ่น
ความสำเร็จที่บิฑามารดาเฝ้ารอคอยหวังไว้ ก็จะได้เห็นผลได้ในไม่ช้า ดังคติที่ว่า เราปลูกต้นไม้ใด ก็ย่อม
ได้ผลเป็นไม้นั้น

๔.๔.๓.๕ วิธีการสั่งสอนบุตรที่เกี่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์

วิธีการสั่งสอนบุตรที่บิฑามารดานำมาสั่งสอนบุตรให้รู้จักคำว่า ชาวพุทธที่ตื่นนอกจากจะต้อง
พัฒนาตนเองให้เป็นคนดี มีศีลธรรม ประกอบอาชีพสุจริตแล้ว ยังมีหน้าที่ที่ต้องทำประโยชน์ให้แก่
ส่วนรวมด้วย ได้แบ่งเป็น ๔ ระดับ คือ ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และโลกซึ่งสอดคล้องกับ
นายประครอง ศรีคำขลิบ พ่อตัวอย่างแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๘ ได้ให้วิธีการสั่งสอนบุตรธิดาว่า ให้
ความรักความอบอุ่นทำตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติประพฤติตนตามหลักคุณธรรมใน
การครองงาน โดยมีความหมายว่าดังนี้

๑) คำสั่งสอนของบิฑามารดาในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัวตามหลัก
พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันแห่งการใช้ชีวิตร่วมกันของชายหญิงที่มีอุดมการณ์ชีวิตสอดคล้องกัน ต่าง
ฝ่ายมีความพร้อมในภาระหน้าที่อันพึงปฏิบัติต่อกัน คือการเกื้อกูลสงเคราะห์กันและผลิตสมาชิกใหม่ที่

มีคุณภาพสูงส่งคม ในพระพุทธศาสนามีหลักธรรมสำหรับให้ครอบครัวปฏิบัติเรียกว่า “กุลจิรัฏฐิติธรรม ๔” หลักธรรม ๔ ประการที่ทำให้ตระกูลมั่งคั่ง ประกอบด้วยดังนี้

- (๑) ของหายของหมดต้องแสวงหา
- (๒) ของเกำชำรุดต้องบูรณซ่อมแซม
- (๓) รู้จักประมาณในการใช้จ่าย
- (๔) ตั้งผู้มีศีลธรรมเป็นพ่อบ้านแม่เรือน

ดังนั้นหลักสำคัญของบิดามารดา มองเห็นว่าครอบครัวมีความสำคัญมากที่ลูกจะต้องมีหลักกุลจิรัฏฐิติธรรม ๔ ประการ จึงเป็นหลักธรรมที่ผู้ครองเรือนทั้งหญิงและชายพึงยึดถือปฏิบัติเพื่อรับผิดชอบและรักษาครอบครัวให้คงอยู่อย่างสมบูรณ์

๒) คำสั่งสอนของบิดามารดาในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนบิดามารดาให้ความสำคัญว่าชุมชนนั้นใหญ่กว่าครอบครัวแต่เล็กกว่าประเทศ ชุมชน คือ กลุ่มคนที่อยู่ใกล้เคียงกัน พบปะกันเป็นประจำ มีศาสนา วัฒนธรรม ภาษา และอาชีพคล้ายกัน ถ้าชุมชนเข้มแข็ง รักใคร่สามัคคีกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครอบครัวก็จะดีขึ้นด้วย เราจึงมีหน้าที่ที่จะต้องรักษาทำนุบำรุงให้ชุมชนเจริญก้าวหน้าการที่ชุมชนจะเจริญก้าวหน้าหรือมั่งคั่งได้ คนในชุมชนต้องรักและสามัคคีกัน ในทางพระพุทธศาสนามีคำสอนเรื่อง “สังคหวัตถุ ๔” หลักการในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน

๓) คำสั่งสอนของบิดามารดาในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมบิดามารดาเน้นถึงสิ่งแรกที่บุตรควรบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติได้ คือ การเป็นพลเมืองดี ทำตามกฎหมายบ้านเมือง และเมื่อเห็นคนทำผิดมากมายก็แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ข้อต่อมาที่ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีของคนในชาติ ไม่แบ่งฝักแบ่งฝ่ายในเรื่อง ศาสนา เชื้อชาติ วัฒนธรรมและชนชั้น เราต้องพยายามทำใจให้สว่างในเรื่องเหล่านี้ การแตกแยกในเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องใหญ่ ทำให้ประเทศชาติไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ปราศจากความสามัคคี เกิดความริ้วฉาน และเมื่อประเทศไทยไม่มั่นคงการพัฒนาประเทศก็เป็นไปได้ยาก ในพระพุทธศาสนามีหลักธรรมข้อหนึ่ง ที่จะก่อให้เกิดความเจริญแก่บ้านเมือง คือ อปริหานิยธรรม ๗ คือ ธรรมที่ไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว องค์ประกอบของ อปริหานิยธรรม มี ๗ อย่าง ได้แก่

- (๑) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์
- (๒) เมื่อประชุมก็พร้อมเพรียงกันประชุม เมื่อเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกันเลิกและพร้อมเพรียงช่วยกันทำกิจที่สงฆ์จะต้องทำ

(๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่พระพุทธเจ้าไม่บัญญัติขึ้น ไม่ถอนสิ่งที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้แล้ว สมาทานศึกษาอยู่ในสิกขาบทตามที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้

(๔) ภิกษุผู้ใหญ่เป็นประธานในสงฆ์ เป็นที่ซึ่งเคารพนับถือ ภิกษุเหล่านั้นเชื่อฟังถ้อยคำของท่าน

(๕) ไม่ลุ่มอำนาจแก่ความอยากที่เกิดขึ้น

(๖) ยินดีในเสนาสนะป่า

(๗) ตั้งใจอยู่ว่า เพื่อนภิกษุสามเณรซึ่งเป็นผู้มีศีล ซึ่งยังไม่มาสู่อาวาส ขอให้มา ที่มาแล้ว
ขอให้อยู่เป็นสุข

๔) คำสั่งสอนของบิดามารดาในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ สำหรับบุตร
แล้ว สามารถที่จะบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อโลกได้ คือ

(๑) ช่วยกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๒) ช่วยกันทำให้โลกมีสันติภาพ นักเรียนอาจจะช่วยอะไรได้ไม่มากนัก แต่เราสามารถทำ
ได้โดยเริ่มที่ตัวเรา โดยพัฒนาตัวเราหรือคนใกล้เคียงให้มีนิสัยรักสันติ ไม่นิยมความรุนแรง ฝึกตนให้มี
ขันติ รู้จักรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น

(๓) รับว่าคนในโลกซึ่งแตกต่างกันของเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมนั้นเป็นเพื่อนร่วมโลก
เดียวกัน เกิด แก่ เจ็บ ตาย เหมือนกันทุกคน รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา พยายามยึดหลัก “พรหมวิหาร
๔”

สรุปได้ว่าวิธีการสั่งสอนบุตรธิดาตามหลักพุทธจริยธรรมของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่น มี
หลักพุทธจริยธรรมที่สำคัญมากที่สุด คือ หลักพุทธจริยธรรมที่เกี่ยวกับการเสียสละ ความกตัญญู
กตเวทิตะ ความขยันหมั่นเพียร บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม หลักพรหมวิหาร ๔ สังคหวัตถุ ๔ ขรवास
ธรรม ๔ ศีลห้า เป็นหลักพุทธจริยธรรมที่พ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นนำมาสั่งสอนบุตรธิดาพอจะสรุปเป็น
ตารางได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๔ สรุปวิธีการสั่งสอนบุตรธิดาตามหลักพุทธจริยธรรมของพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่น

ลำดับ	วิธีการสั่งสอน	หลักธรรม	ความหมาย
๑.	ด้านการเสียสละ	สังคหวัตถุ	๑) ทาน หมายถึง การให้ การเสียสละ ๒) ปิยวาจา หมายถึง การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ ๓) อตถจริยา หมายถึง การสงเคราะห์ทุกชนิดหรือการประพฤตินิสัยที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ๔) สมานัตตา หมายถึง มีความประพฤติเสมอดันเสมปลาย
๒.	ด้านความขยัน	อิทธิบาท ๔	๑) ฉันทะ หมายถึง ความรัก ๒) วิริยะ หมายถึง ความขยันหมั่นเพียร ๓) จิตตะ หมายถึง ความเอาใจใส่รับผิดชอบ ๔) วิมังสา หมายถึง การพินิจพิเคราะห์และใช้ปัญญาตรวจสอบ

๔.	ซื่อสัตย์	ธรรม	๑) สัจจะ หมายถึง จริง ตรงแท้ เป็นหลักความซื่อสัตย์ ๒) ทมะ หมายถึง การข่มใจ การปรับตัว ฝึกตน ข่มจิต ๓) ขันติ หมายถึง ความอดทน อดกลั้น ๔) จาคะ หมายถึง ความเสียสละ ความเผื่อแผ่ แบ่งปัน
๕.	ด้านอาชีพ สุจริต		๑) ไม่ผิดกฎหมาย ๒) ไม่ผิดประเพณี ๓) ไม่ผิดศีล ๔) ไม่ผิดธรรม หมายถึง ความถูกต้อง ความดี ในกาปฏิบัติงานทุก ครั้ง
๖.		ศีล	๑) ละเว้นจากการฆ่าสัตว์ และการเบียดเบียนสัตว์ ๒) ละเว้นจากการลักขโมย ปล้นจี้ ฉกชิง วิ่งราว ๓) ละเว้นจากการประพฤติดิฉิน ล่วงละเมิดลูกเมียผู้อื่น ๔) ละเว้นจากการพูดปด พูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ พูด ๕) ละเว้นจากการเสพสุรา เว้นจากสิ่งเสพติดให้โทษ

ลำดับ	วิธีการสั่งสอน	หลักธรรม	ความหมาย
๗.	ด้านเศรษฐกิจ พอเพียง		๑) หลักธรรมการพึ่งพาตนเอง (อดตาทิออตโนนาถ) ๒) หลักธรรมความรู้จักพอประมาณ (อตตถณุตตา) ๓) หลักธรรมเรื่องราวความสันโดษ (สนตฺตญฺฐิ ปรมํ ธนํ) ๔) หลักธรรมความเป็นผู้รู้จักใช้เหตุผลในการดำเนินชีวิต (ธมมณญุตตา อตถณญุตตา) ๕) หลักธรรมเรื่องทางสายกลาง หรือ ความพอดี (มชฺฌิมปฏิปทา) ๕) หลักธรรมเรื่องความไม่โลภมาก (อโลภ)
๘.	ด้านพรหมวิหาร	พรหม วิหาร	๑) เมตตา หมายถึง ความรักใคร่ ๒) กรุณา หมายถึง ความสงสาร ๓) มุทิตา หมายถึง ความยินดี ๔) อุเบกขาหมายถึง ความวางใจเป็นกลาง

๙.	ด้านการบำเพ็ญ ประโยชน์	๑) คำสั่งสอนของพ่อแม่ในการบำเพ็ญตนให้เป็น ประโยชน์ต่อครอบครัว ๒) คำสั่งสอนของพ่อแม่ในการบำเพ็ญตนให้เป็น ประโยชน์ต่อชุมชน ๓) คำสั่งสอนของพ่อแม่ในการบำเพ็ญตนให้เป็น ประโยชน์ต่อสังคม ๔) คำสั่งสอนของพ่อแม่ในการบำเพ็ญตนให้เป็น ประโยชน์ต่อประเทศชาติ
----	---------------------------	--

๔.๕ บทสรุป

ในการจัดงานวันพ่อและวันแม่ขึ้น เพื่อแสดงความจงรักภักดี และสำนึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณทั้งสองพระองค์ที่ทรงห่วงใยในพสกนิกรชาวไทยทั่วประเทศ เสมือนบิดามารดาที่มีความรักห่วงใยบุตร จึงได้คัดเลือกพ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่นขึ้น ที่เพียบพร้อมด้วยคุณสมบัติ พร้อมทั้งจะเป็นตัวอย่างและแม่ดีเด่นแห่งชาติได้ ดังนี้ ๑. มีครอบครัวอบอุ่นไม่แตกแยก ๒. มีคู่ครองคนเดียว ๓. ไม่ทอดทิ้งบุตรธิดา ส่งเสริมให้การศึกษา ๔. บุตรธิดาประกอบอาชีพสุจริต ๕. เสียสละบำเพ็ญประโยชน์แก่ส่วนรวม ๖. อยู่ในศีลธรรมอันดี ๗. เป็นผู้ประกอบสัมมาอาชีพโดยสุจริตเป็นหลักฐาน ๘. ไม่มัวเมาในการพนันอบายมุข ๙. ไม่ดื่มสุราเป็นอาจณ ๑๐. ขยันหมั่นเพียร การประพฤติปฏิบัติดังกล่าวตรงกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา ผู้เป็นพ่อและแม่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีต่อลูก เพื่อให้ลูกเป็นคนดีอยู่ในกรอบของศีลธรรมมีวิธีการสอนของพ่อตัวอย่างและแม่เด่นเป็นวิธีการให้ลูกนำไปประพฤติปฏิบัติเป็นแนวทางด้านกาย วาจา และใจ เป็นแบบอย่างในการประกอบอาชีพ เป็นแบบอย่างที่ดี เป็นแบบอย่างของความดีงามโดย ยึดหลักศีล ๕ ยึดหลักพรหมวิหาร ในการเลี้ยงลูกให้เป็นคนดี มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม

พ่อตัวอย่างและแม่ดีเด่น จะเน้นหลักพุทธจริยธรรมส่วนใหญ่จะใช้หลักศีล ๕ เป็นพื้นฐานให้บุตรรู้จักละเลิกสิ่งที่ไม่ดี ให้รู้บาปบุญคุณโทษของการกระทำ โดยใช้หลักขรรยาวาสุธรรม ๔ หลักทศ ๖ หลักพรหมวิหารให้รู้จักสิ่งที่ดีและไม่ดี ให้รู้สิ่งประโยชน์ต่อตัวเองและผู้รู้จักให้อภัย ช่วยเหลือผู้อื่น เมื่อผู้อื่นได้รับเดือดร้อนใจ สอนให้รู้จักกตัญญูทเวที เคารพบิดามารดา ครูบาอาจารย์ สิ่งสำคัญของการนับถือของบุตร และให้รู้จักเคารพผู้อื่นด้วยเป็นสิ่งสำคัญของประกอบอาชีพ โดยใช้หลักการวะ ๖ ประการ หลักธรรมเหล่านี้ บิดามารดานำมาสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดีของสังคม

